

Morgan Nilsson

UKRAINSK
GRAMMATIK

arbetsversion 2003-05-07

Förkortningar

- A ackusativ
 - adj adjektiv
 - adv adverb
 - aug augmentativ
 - C konsonant
 - D dativ
 - dim diminutiv
 - f femininum
 - f fullbordad aspekt
 - G genitiv
 - I instrumentalis
 - imp imperativ
 - L lokativ
 - m maskulinum
 - mt maskulinum tingbetecknande
 - mv maskulinum varelsbetecknande
 - N nominativ
 - n neutrum
 - nv nonviril
 - of ofullbordad aspekt
 - pej pejorativ
 - pl plural
 - pron pronomen
 - sg singular
 - subst substantiv
 - V vokal
 - V vokativ
 - v viril
-
- ↯↯ markerat ålderdomlig variant
 - ↯ markerat skriftspråklig variant med högre stilvärde
 - ↷ markerat talspråklig variant, accepterad av kodifieringen
 - ↷↷ markerat talspråklig variant, ej accepterad av kodifieringen
 - ~ variant utan stilskillnad
 - ≤ ≥ pekar mot ovanlig variant utan stilskillnad
 - < > pekar mot fullbordat verb och från ofullbordat verb
 - + plustecken markerar att suffixet ger upphov till konsonantväxling
 - ɛ liten ring markerar flyktig vokal

1. Ljudlära

11. Alfabetet

Nedan följer det alfabet som gäller sedan rättstavingsreformen 1989.

Bokstäver tryck		kursiv		handstil	Namn fullständigt	enkelt	Primärt ljudvärde
А	а	<i>А</i>	<i>а</i>	<i>А</i> <i>а</i>	[a]	[a]	[a]
Б	б	<i>Б</i>	<i>б</i>	<i>Б</i> <i>б</i>	[bɛ]	[bə]	[b]
В	в	<i>В</i>	<i>в</i>	<i>В</i> <i>в</i>	[tʃɛ]	[və]	[v]
Г	г	<i>Г</i>	<i>г</i>	<i>Г</i> <i>г</i>	[ɦɛ] ~ [ɦa]	[ɦə]	[ɦ]
Г	г	<i>Г</i>	<i>г</i>	<i>Г</i> <i>г</i>	[gɛ]	[gə]	[g]
Д	д	<i>Д</i>	<i>д</i>	<i>Д</i> <i>д</i>	[dɛ]	[də]	[d]
Е	е	<i>Е</i>	<i>е</i>	<i>Е</i> <i>е</i>	[ɛ]		[ɛ]
Є	є	<i>Є</i>	<i>є</i>	<i>Є</i> <i>є</i>	[jɛ]		[jɛ]
Ж	ж	<i>Ж</i>	<i>ж</i>	<i>Ж</i> <i>ж</i>	[ʒɛ]	[ʃə]	[ʒ]
З	з	<i>З</i>	<i>з</i>	<i>З</i> <i>з</i>	[zɛ]	[gə]	[z]
И	и	<i>И</i>	<i>и</i>	<i>И</i> <i>и</i>	[i]		[i]
І	і	<i>І</i>	<i>і</i>	<i>І</i> <i>і</i>	[i]		[i]
Ї	ї	<i>Ї</i>	<i>ї</i>	<i>Ї</i> <i>ї</i>	[ji]		[ji]
Й	й	<i>Й</i>	<i>й</i>	<i>Й</i> <i>й</i>	[jɔt]	[jə]	[j]
К	к	<i>К</i>	<i>к</i>	<i>К</i> <i>к</i>	[ka]	[kə]	[k]
Л	л	<i>Л</i>	<i>л</i>	<i>Л</i> <i>л</i>	[ɛt]	[tə]	[t]
М	м	<i>М</i>	<i>м</i>	<i>М</i> <i>м</i>	[ɛm]	[mə]	[m]
Н	н	<i>Н</i>	<i>н</i>	<i>Н</i> <i>н</i>	[ɛn]	[nə]	[n]
О	о	<i>О</i>	<i>о</i>	<i>О</i> <i>о</i>	[ɔ]		[ɔ]
П	п	<i>П</i>	<i>п</i>	<i>П</i> <i>п</i>	[pɛ]	[pə]	[p]
Р	р	<i>Р</i>	<i>р</i>	<i>Р</i> <i>р</i>	[ɛr]	[rə]	[r]
С	с	<i>С</i>	<i>с</i>	<i>С</i> <i>с</i>	[ɛs]	[sə]	[s]
Т	т	<i>Т</i>	<i>т</i>	<i>Т</i> <i>т</i>	[tɛ]	[tə]	[t]
У	у	<i>У</i>	<i>у</i>	<i>У</i> <i>у</i>	[u]		[u]
Ф	ф	<i>Ф</i>	<i>ф</i>	<i>Ф</i> <i>ф</i>	[ɛf]	[fə]	[f]

Х х	Х х	Х х	Х х	Х х	[xə]	[xə]	[x]
Ц ц	Ц ц	Ц ц	Ц ц	Ц ц	[t͡sɛ]	[t͡sə]	[t͡s]
Ч ч	Ч ч	Ч ч	Ч ч	Ч ч	[t͡ʃɛ]	[t͡ʃə]	[t͡ʃ]
Ш ш	Ш ш	Ш ш	Ш ш	Ш ш	[ʃɛ] ~ [ʃa]	[ʃə]	[ʃ]
Щ щ	Щ щ	Щ щ	Щ щ	Щ щ	[ʃt͡ʃɛ] ~ [ʃt͡ʃa]	[ʃt͡ʃə]	[ʃt͡ʃ]
Ь ь	Ь ь	Ь ь	Ь ь	Ь ь	[znak 'mjakʃɛnʲa] ~ [mja'kiʲ znak] ~ [jir] ¹		[ʲ]
Ю ю	Ю ю	Ю ю	Ю ю	Ю ю	[ju]		[ju]
Я я	Я я	Я я	Я я	Я я	[ja]		[ja]

Dessutom används apostrof för att beteckna att joterade vokal skall utallas som [j] följt av vokal samt att föregående konsonant inte skall palataliseras. Apostrofen betraktas dock inte som någon egentlig bokstav och påverkar inte det alfabetiska ordnandet av ord.

Sedan stalintiden fram till år 1989 fanns officiellt inte bokstaven **г** utan det relativt ovanliga ljudet [g] skrev liksom [fi] med bokstaven **г**. Före 1989 var också bokstaven **ь** placerad allra sist i alfabetet, efter **ю** och **я**.

¹ Ortografiskt: **знак м'якшення** mjukeringstecken ~ **м'який знак** mjukt tecken ~ **ір**

12. Fonetik

Halvvokaler

Ukrainskan uppvisar två halvvokaler, en främre [j] och en bakre [w]. Fonetiskt förekommer dessa i diftonger tillsammans med samtliga vokaler. Fonologiskt anses dock ukrainskan inte ha diftonger.

був	['buw]	<i>han var</i>
мав	['maw]	<i>han hade</i>
розумів	[rɔzu'mjiw]	<i>han förstod</i>
мій	['mij]	<i>min</i>

Konsonanter

De ukrainska konsonantljuden återfinns i tabellen nedan.

Artikulator:

	labial		apikal				dorsal		glottal	
<i>Artikulationsställe:</i>					post-			post- ²		
	labial	dental	alveolar			palatal		velar	laryngal	
explosivor	p b	t d						k g	ʔ	
	p ^j b ^j	t ^j d ^j				k ^j g ^j				
nasaler	m	n				n ^j				
	m ^j									
frikativor	f v	s z	ʃ ʒ					x ɣ	ɦ	
	f ^j v ^j	s ^j z ^j	ʃ ^j ʒ ^j			x ^j ɣ ^j				ɦ ^j
affrikator		tʃ dʒ	tʃ ^j dʒ ^j							
		tʃ ^j dʒ ^j	tʃ ^j dʒ ^j							
lateraler		l								
					l ^j					
tremulanter			r							
					r ^j					

Kvantitet

Ukrainska konsonanter uppvisar distinktion i kvantitet. Dubbeltecknade frikativor och nasaler uttalas som ett långt ljud medan explosivor och affrikator uttalas med viss fördröjning.³

рнччю

² Det fonetiska tilläggstecknet för palatalisering [j] har här använts i stället för de särskilda tecknen [c, ʃ, ɕ, j] då detta ger en mera lättläst fonetisk transkription.

³ Adjektivet **миєкки** *mjuk* och avledningar av detsamma uttalas dock med enkel, kort konsonant ['mijenkʲi].

13. Fonologi

Betoning

Betoningen markeras i läroböcker och ordböcker med ett accenttecken på den betonade vokalen. I normal ortografi förekommer dock inte dessa accenter.

Betoningen är i ukrainskan fri och kan vara betydelseskiljande.

цїган	<i>zigenare</i> (Nsg)
цигáн	<i>zigenare</i> (AGpl)

Flyktig vokal vid prepositioner

Formen **зї** används i stället för **з** *med; från, av* då huvudordet börjar på sibilant följt av konsonant.

зї своїми друзями	<i>med sina vänner</i>
зї з'єднань	<i>med hänsyn till</i>
зї ще більшим занепокоєнням	<i>från öster</i>

Vidare används **зі** någon gång i stället för **з** före ord som börjar med fonemet /w/, dvs före ord med initial växling mellan fonetiskt [v], [w] resp. [u], i skriften **в** [v] ~ [w] och **у** [u].

з усього світу ≥ зі всього світу	<i>från hela världen</i>
---	--------------------------

Dessutom är bruket av form med flyktig vokal lexikaliserad i ett par ordförbindelser.

зї Львова	<i>från Lviv</i>
передї мною, зї мною	<i>framför mig, med mig</i>

I ett fall används formen **зю**.

зю зла	<i>av ondska</i>
---------------	------------------

Vidare används formen **зю** av adverbet **з** *cirka* framför räkneorden 2, 3, 5 liksom vid sammansatta räkneord som inleds med de samma.

рóків зю два	<i>ungefär två år</i>
зю три	<i>cirka tre</i>
зю п'ять	<i>cirka fem</i>
зю двáдцять	<i>cirka tjugo</i>

Formen **їз** kan alltid användas i stället för både **з** och fonologiskt betingat **зї** men riktigt vanlig är formen **їз** bara före ord som börjar på sibilant följt av vokal. I denna kontext är **їз** och **з** i princip lika vanliga.

з собóю ~ їз собóю ≥ зї собóю	<i>med sig</i>
--------------------------------------	----------------

Någon gång påträffas även andra användningar av prepositon med flyktig vokal men dessa är influerade av ett regionalt eller äldre språkbruk och de är därför normalt inte brukliga i standardspråket.

Växling mellan **y** ~ **в** respektive **i** ~ **й**

asyllabiska:

в ≈ 37385 (57 %) ~ **у** ≈ 28553 (43 %)

~ **у****в** 0 ~ **у****й** 9 (0,01 %) ~ **в****й** 2 (0,003 %) ~ **й** 0

(gen/lok/ack?nom, sammanfall jfr. ry. y/в, tj. u/v)

Prep **в/у** är ett fonologiskt flytande /w/ vilket realiseras på tre sätt beroende på kontext. växling mellan tre realisationer av samma prep, alla med ett fonetiskt element.

Snarare olika strukturering av ett flytande fonem.

problem med ortografin som inte återger de tre möjliga fonetiska realisationerna.

[v] V ort. **в**

V [w] C ort. **в/у**

C [u] C ort. **у**

Lexikaliskt efter V **у****й** **чи** x6 / **в****й** **чи** x2 / **у** **чи** x1
efter C **у****й** **чи** x3

14. Ortografi

Stavningen av /w/

Före eller efter vokal stavas fonemet /w/ nästan alltid med **в**. Endast i vissa främmande ord stavas /w/ alltid med **у**.

вино		<i>vin</i>
писа́в		<i>han skrev</i>
авто́		<i>bil</i>
аукцио́н		<i>auktion</i>

Initialt efter konsonant stavas det som regel med **у**. Emellanåt påträffas även **в**.

Stavningen av /j/

Sist i ord samt före konsonant skrivs **й** för /j/.

ший	/šyj/	[ʃij]	<i>sy (imp)</i>
------------	-------	-------	-----------------

Då /j/ uppträder före vokal används de joterade vokalerna **я, ю, е, и** för /ja/, /ju/, /je/, /ji/. För /jo/ används dock **йо**. Om den joterade vokalen föregås av konsonant skrivs apostrof före den joterade vokalen om den föregående konsonanten är hård och mjukt tecken om den föregående konsonanten är palataliserad.

й	/jij/	[ijji]	<i>henne; hennes</i>
його́	/johó/	[jɔʰfɔ]	<i>honom; hans</i>
як	/jak/	[ʲjak]	<i>hur</i>
ма́ємо	/májemo/	[ˈmajɛmɔ]	<i>vi har</i>
п’ять	/pjat’/	[pjatʲ]	<i>fem</i>
ательé	/atel’jé/	[atɛlʲje]	<i>ateljé</i>
ми́льйо́н	/mil’jón/	[milʲjɔn]	<i>miljon</i>

Stavningen av palataliserade konsonanter

Palataliserade konsonanter tecknas före vokal genom att den joterade formen **я, е, ю** av vokalerna /a/, /e/, /u/ används. Före konsonant eller /o/ samt i utljud används det mjuka tecknet **ь**. Före /i/ används ingen särskild markering.

мнѣѣць	/mís’ac’/	[ˈmʲisʲatsʲ]	<i>månad</i>
уви́сь	/uwís’/	[uˈvʲisʲ]	<i>hel</i>

15. Morfonologi

Konsonantväxling i infinitiv

I infinitiver av \emptyset -E-stammar förekommer en särskild typ av konsonantväxling före ändelsen +/ć/ som inte påträffas någon annanstans.

t+t	d+t
↓	↓
st	st

плести	/plet/-/∅/+/ty/	<i>fläta</i>
вести	/ved/-/∅/+/ty/	<i>föra</i>

Vokalväxling

På samma sätt som vissa konsonantväxlingar förekommer mer eller mindre regelbundet i formläran, finns det också några vanliga och relativt regelbundna vokalväxlingar. I slutet stavelse, framför allt före \emptyset -ändelse, förekommer det ofta att stammens /e/ eller /o/ sluts till /i/.

/e/	/o/
↘	↙
/i/	

Denna slutning förekommer i:

- Nominativ och ackusativ singular av maskulina tingbetecknande substantiv

стіл	/stol/-/∅/	<i>bord</i>
-------------	------------	-------------
- Nominativ och ackusativ singular av feminina substantiv

сі́ль	/soʎ/-/∅/	<i>salt</i>
--------------	-----------	-------------
- Instrumentalis singular av feminina substantiv med -/∅/ i Nsg

кі́стю	/kostʲ/-/ju/	<i>ben</i>
---------------	--------------	------------
- Genitiv plural av feminina substantiv

шкі́л	/škol/-/∅/	<i>skolor</i>
--------------	------------	---------------
- Genitiv plural av neutrala substantiv

пі́ль	/poʎʲ/-/∅/	<i>fält, åkrar</i>
--------------	------------	--------------------
- Instrumentalis plural på /∅my/

кі́сьмі́ (~ ко́сьмі́)	/kostʲ/-/∅my/	<i>ben</i>
------------------------------	---------------	------------
- Maskulinum nominativ singular av adjektivens kortform och pronomen

мі́й	/mojʲ/-/∅/	<i>min</i>
-------------	------------	------------
- Maskulinum singular av I-particip

ні́с	/nes∅/-/∅/	<i>han bar</i>
-------------	------------	----------------

Slutning sker dock inte av flyktigt /o/ eller /e/.

вогні́, вогні́о	/voh∅nʲ/-/∅/, /voh∅nʲʲ/-/u/	<i>eld (NAsg ~ GDsg)</i>
кні́жка, кні́жо́к	/knyž∅kʲ/-/a/, knyž∅kʲ/-/∅/	<i>bok (Nsg ~ Gpl)</i>

Slutning av /o/ och /e/ i slutet stavelse förekommer även i vissa avledningar.

го́лнвка	<i>huvud (dim.)</i>	го́ловá	<i>huvud</i>
-----------------	---------------------	----------------	--------------

men:

го́ло́вка	<i>kílhuvud</i>	го́ловá	<i>huvud</i>
------------------	-----------------	----------------	--------------

Sådan slutning sker vid avledning även då den underliggande formen har tom stavelsekärna.

крі́хітка	<i>smula (dim.)</i>	крі́хта	<i>smula</i>
------------------	---------------------	----------------	--------------

Avvikelser är vanliga, t ex stamutjämning på grund av analogi. Jfr. Gsg **кінця**, Dsg **кінцяю**, Lsg **кінци**, Isg **кінцем** och i analogi därmed även NAsg **кінєць**.

Växling /o/ ~ /vi/

Initialt växlar i ett fåtal fall /o/ i öppen stavelse med /vi/ i slutna stavelser.

вісь *axel (NAsg)* **бєі** *axel (GLDsg/NApl)*

Flyktig vokal i prepositioner

Ukrainskan har följande konsonantutljudande prepositioner

asyllabiska:

в ≈ 37385 (57 %) ~ **у** ≈ 28553 (43 %)

~ **ув** 0 ~ **уви** 9 (0,01 %) ~ **вви** 2 (0,003 %) ~ **ви** 0

(gen/lok/ack?nom, sammanfall jfr. ry. у/в, тј. u/v)

з ≈ 25862 (77 %) ~ **із** 6214 (18 %) ~ **зі** 1646 (5 %) ~ **зо** 35 (0,1 %)

(gen/ins/ack?nom, sammanfall jfr. ry. из/с, тј. z/s)

syllabiska:

над 871 ~ **наді** 0 ~ **надо** 0 (**над мене/над мною** 0)

перед 1108 ~ **переді** 13 ~ **передо** 0 (**переді мною** 13, **перед мною** 0)

під 3146 ~ **піді** 0 ~ **підо** 0 (**під мене** 1)

utan växling:

без

від ~ **од**

Korpus på 2,2 milj. ord.

Användningen av **зо** semantiskt/lexikaliskt betingad.

Den är lexikaliserad med genitiv i frasen **зо зла**. (Jfr. **зі злом/із злобою**)

Den används därutöver endast med ack?nom i betydelsen *ungefär, cirka*.

Den används i denna betydelse endast före (vissa? 2, 3, 5, 20) räkneord, t.ex. **роки зо три тому, років зо два мен разів із десять**.

Användningen av **з** resp. **зі** är huvudsakligen fonologiskt betingad. Endast i ett par fall är användningen av **зі** lexikaliskt betingad, nämligen **зі Львова, зі мною**.

Fonologiskt används **зі** i stället för **з** före sibilant följd av ytterligare konsonant, precis som i polskan, t.ex. **зі злом, зі своїми друзями** liksom även **зі з'єднань**. Märk särskilt att **щ** är tecken för två fonem, alltså **зі ще більшим занепокоєнням**. Ytterligt få undantag, endast 1x **зі хребтом**, 1x **зі трьох**. Dessutom förekommer **зі** sex gånger före sibilant följd av vokal: 1x **зі жовтня** (6x **з жовтня**, 2x **із жовтня**), 1x **зі законами** (1x **з законами**, 6x **із законами**) och 4x **зі собою** (30x **з собою**, 31x **із собою**).

Både **з** och **зі** används före fonemet /w/, dvs före (alla?vissa) ord med initial växling mellan fonetiskt [v], [w] resp. [u], i skriften **в** [v] ~ [w] och **у** [u], t.ex. **усього ~ всього**, vilket ger **з усього світу ~ зі всього світу**. Proportionerna är 11 (3 %) **зі** mot 370 (97 %) **з**. Vidare t.ex. **стрічка зі вписаним золотими літерами девізом**.

Formen **із** kan fritt användas i stället för såväl **з** som fonologiskt betingat **зі**, men däremot inte i stället för lexikaliskt betingat **зі**. Särskilt vanlig är formen **із** före ord som börjar på sibilant följd av vokal.

4.1. Verbens kategorier

	з	із	зі
före сV	351 46 %	405 53 %	4 1 %
före зV	268 27 %	717 73 %	1 0 %
före шV	73 65 %	40 35 %	0 0 %
före жV	175 68 %	81 32 %	1 0 %
före цV	728 74 %	257 26 %	0 0 %
före дзV	1 25 %	3 75 %	0 0 %
före чV	491 79 %	133 21 %	0 0 %
före джV	15 58 %	11 42 %	0 0 %
före сC	18 0 %	210 16 %	1122 84 %
före зC	1 0 %	116 31 %	257 69 %
före шC	6 5 %	18 16 %	88 79 %
före щ	2 12 %	6 35 %	9 53 %
före жC	0 0 %	1 100 %	0 0 %
före цC	0 0 %	0 0 %	2 100 %
före дзC	0 0 %	0 0 %	0 0 %
före чC	16 55 %	13 45 %	0 0 %
före джC	0 0 %	0 0 %	0 0 %
före п	4014 84 %	785 16 %	0 0 %
före пV	2669 86 %	423 14 %	0 0 %
före пC	1345 79 %	362 21 %	0 0 %

Ett helt annat problem, ej vokaliserings av konsonantisk prep
växling mellan tre realisationer av samma prep, alla med ett fonetiskt element.
Snarare olika strukturering av ett flytande fonem.
problem med ortografin som inte återger de tre möjliga fonetiska realisationerna.

[v] V ort. **в**
V [w] C ort. **в/у**
C [u] C ort. **у**

Lexikaliskt efter V **убі сні** x6 / **вбі сні** x2 / **у сні** x1
efter C **убі сні** x3

21. Substantiv

2141. Substantivens regelbundna böjning

Maskulinum och neutrum singular

	Mask. varelser	Mask. ting	Neutrum
N	∅ ~ /o/	∅	/o/ ~ /e/
A	/a/	∅	/o/ ~ /e/
G	/a/	/u/	/a/
L	+/i/ ~ /u/ ~ /ovi/ ~ /evi/		
D	/u/ ~ /ovi/ ~ /evi/		/u/
I	/om/ ~ /em/		
V	+/e/ ~ /u/		

	<i>ingenjör</i>	<i>läsare</i>	<i>kant</i>	<i>år</i>	<i>fönster</i>	<i>åker</i>
N	інженёр	чита́ч	край	рік	вікно́	по́ле
A	інженёра	чита́ча	край	рік	вікно́	по́ле
G	інженёра	чита́ча	кра́ю	ро́ку	вікна́	по́ля
L	інженёрові ~ інженері	чита́чеві ~ чита́чү ~ чита́чі	краю́ ~ кра́ї	ро́ці	вікні́	по́лі
D	інженёрові ~ інженеру	чита́чеві ~ чита́чү	кра́єві ~ кра́ю	ро́ку	вікну́	по́лю
I	інженёром	чита́чём	кра́єм	ро́ком	вікно́м	по́лем
V	інженёре	чита́чу	кра́ю	ро́че		

Femininum singular

	icke-central stam	central stam	
N	/a/	∅	
A	/u/	∅	
G	/y/	/i/	
L	+/i/	/i/	
D	+/i/	/i/	
I	/oju/	/eju/	/i:u/ ~ /j:u/
V	/o/	/e/	

	<i>syster</i>	<i>flod</i>	<i>arbete</i>	<i>hopp</i>	<i>päron</i>	<i>skugga</i>	<i>natt</i>	<i>ben</i>
N	сестра́	ріка́	пра́ця	наді́я	гру́ша	тінь	ніч	кість
A	сестру́	ріку́	пра́цю	надію́	гру́шу	тінь	ніч	кість
G	сестри́	ріки́	пра́ці	наді́ї	гру́ші	тіні	но́чі	ко́сті
L	сестрі́	ріці́	пра́ці	наді́ї	гру́ші	тіні	но́чі	ко́сті
D	сестрі́	ріці́	пра́ці	наді́ї	гру́ші	тіні	но́чі	ко́сті
I	сестро́ю	ріко́ю	пра́цею	наді́єю	гру́шею	ті́нню	ні́чню	кі́стю
V	сестро	ріко́	пра́це	наді́є	гру́ше	ті́не	но́че	ко́сте

Plural

	Maskulinum		Femininum		Neutrum
	person			person	
N	/y/ ~ /i/				/a/
A	/iw/	/y/ ~ /i/	∅		/a/
G	/iw/	∅ ~ /ej/		∅ ~ /iw/	
L	/ax/				
D	/am/				
I	/amy/				

	<i>ingenjör</i>	<i>läsare</i>	<i>kant</i>	<i>år</i>	<i>fönster</i>	<i>åker</i>
N	інженэри	читачі	краї	рбкі	вікна	поля
A	інженэрів	читачів	краї	рбки	вікна	поля
G	інженэрів	читачів	країв	рбків	вікон	полів ≥ піль
L	інженэрах	читачах	краях	рбках	вікнах	полях
D	інженэрам	читачам	краям	рбкам	вікнам	полям
I	інженэрами	читачами	краями	рбками	вікнами	полями

	<i>syster</i>	<i>flod</i>	<i>arbete</i>	<i>hopp</i>	<i>päron</i>	<i>skugga</i>	<i>natt</i>	<i>ben</i>
N	сэстри	ріки	праці	надії	груші	тіні	ночі	кості
A	сэстэр	рік	праці	надії	груші	тіні	ночі	кості
G	сэстэр	рік	праць	надій	груш	тіней	ночэй	костей
L	сэстрах	ріках	працях	надіях	грушах	тінях	ночах	костях
D	сэстрам	рікам	працям	надіям	грушам	тіням	ночам	костям
I	сэстрам и	ріками	працями	надіями	грушами	тінями	ночами	костями ≥ кістьми

2.1.4.2. Maskulinum och neutrum singular

Ljudväxlingar i nominativ

Före /θ/ i N(A)sg realiseras tom stavelsekärna med flyktig vokal, **-o-** eller **-e-**.

вогoнь	/vohθnʰ/-/θ/	вогню	<i>eld</i>
дeнь	/dθnʰ/-/θ/	дня	<i>dag</i>
кiнeць	/kinθcʰ/-/θ/	кiнця	<i>slut</i>

/o/ övergår i de flesta stammar till /i/ då stavelsen är sluten i N(A)sg maskulinum, t.ex.

вeчiр	/večor/-/θ/	вeчopa	<i>kväll</i>
кiт	/kot/-/θ/	кoтá	<i>katt</i>
кiш	/koš/-/θ/	кoшá	<i>korg</i>
стiл	/stol/-/θ/	стoлá	<i>bord</i>

men å ena sidan t.ex.

лiс	/lis/-/θ/	лнсу	<i>skog</i>
свiт	/svit/-/θ/	свнти	<i>värld</i>
хyтiр	/xutir/-/θ/	хyтiра	<i>värk</i>

liksom å andra sidan t.ex.

тpáктop	/traktor/-/θ/	тpáктopa	<i>traktor</i>
----------------	---------------	-----------------	----------------

Lokativens ändelser

Ändelsen **-i/** används vid de flesta substantiv.

стoлi	стiл	<i>bord</i>
стoвпi		
бeрeзi		
мyзeйi	мyзeй	<i>museum</i>
снi	сoн	
вiкнi	вiкнo	
селi	селo	
пoлoтнi	пoлoтнo	
мoрi	мoрe	<i>hav</i>
сoнцi	сoнцe	<i>sol</i>
знaннi	знaннiя	
плeчi		
пpи́звiщi	пpи́звiщe	<i>efternamn</i>

Ändelsen **-u/** används vid substantiv med suffixen **-k/-**, **-ok/-**, **-yk/-**, **-ak/-**.

лiжкy	лiжкo	<i>säng</i>
стaвкy		
гpобкy		
кoбнiкy		
вoзикy		
тoмикy		
дepжaкy		
стoякy		
вiпyскy		

Dessutom används **-u/** med ändelsebetoning i Lsg av maskulina substantiv med enstavig stam som har ändelsen **-u/** i Gsg.

стeпy

льоду́
 шляху́
 снігу́
 соку́
 бою́
 бору́
 яру́
 диму́

I det vardagliga språket förekommer dock vid denna typ av ord i stället ofta ändelsen *-/i/* med samma betoning som i övriga oblika former.

Ändelsen *-/u/* används dessutom som regel vid geografiska namn med stam på bakre konsonant.

Дніпропетр ^о вськ ^у	Дніпропетр ^о вськ	ukrainsk stad
Лейпциг ^у	Лейпциг	<i>Leipzig</i>
Цюріх ^у	Цюріх	<i>Zürich</i>
Курьск ^у	Курьск	rysk stad

men:

Петербур ^з і	Петербур ^г	<i>Petersburg</i>
Кривому Р ^о зі	Кривий Р ^о г	ukrainsk stad
Владивост ^о ку	Владивост ^о к	östsibirisk stad
~ Владивост ^о ці		

Ändelsen *-/ovi/* (efter central konsonant *-/evi/*) används parallellt med de kortare ändelserna vid maskulina varelsebetecknande substantiv samt vid neutrala varelsebetecknande substantiv på *-/atko/*.

робітн ^о ві	робітн ^і к	<i>arbetare</i>
~ робітн ^і ку		
учітел ^е ві ~ учітел ^ю	учітел ^ь	<i>lärare</i>
школяр ^е ві ~ школяр ^і	школяр ^я	<i>skolpojke</i>
товариш ^е ві ~ товариш ^у	товариш ^и	<i>kamrat</i>
~ товариш ^і		
вол ^о ві ~ вол ^і	вол ^я	<i>oxe</i>
жук ^о ві ~ жук ^у	жук ^я	
кон ^е ві ~ кон ^і	кін ^ь	<i>häst</i>
телятк ^о ві ~ телятк ^у	телятк ^о	<i>kalv</i>

I det vardagliga språket förekommer dock ändelsen *-/ovi/* ~ *-/evi/* även vid andra ord än sådana som betecknar varelser.

Ljudväxlingar i lokativ

Före *+/i/* inträffar följande konsonantväxlingar:

/x/	/h/	/k/	/g/
↓	↓	↓	↓
/s/	/z/	/c/	/z/

б ^е р ^{ез} і	б ^е р ^{ег}	<i>strand</i>
р ^о ці	р ^і к	<i>år</i>
в ^у хо	в ^у сі	<i>öra</i>

Instrumentalisens ändelse

Alla maskulina och neutrala substantiv slutar i instrumentalis på *-/om/* som efter stam på central konsonant blir till *-/em/*.

сіном	син	<i>son</i>
селом	село	<i>by</i>
днем	день	<i>dag</i>
мóрем	мóре	<i>hav</i>
краєм	край	<i>kant, slut</i>

Endast de neutrala substantiv som i NAGsg slutar på *-/a/* har i Isg ändelsen *-/am/*.⁴

знанням	знання
----------------	---------------

Vokativens ändelser

Endast maskulina ord har vokativ. I neutrum finns ingen särskild vokativform. I stället används nominativ. Bruket av vokativformen vid tilltal är fakultativt. Nominativ kan alltid användas i stället.

Ändelsen *-/e/* används efter icke-centrala konsonanter samt vid de flesta varelsebetecknande ord på **-ець** liksom vid alla ord på **-р**.

брате	брат	<i>bror</i>
гóлубе	гóлуб	<i>duva</i>
хлóпче	хлóпець	<i>pojke</i>
швець	шевче	<i>skomakare</i>
школяре	школяр	<i>skolpojke</i>

men:

мудрецю́	мудрець	
комсомольцю́	комсомолец	<i>komsomolmedlem</i>

Vid ord på **-ище** kvarstår denna form även i vokativ.

Ändelsen *-/u/* används vid maskulina substantiv med stam på central konsonant utom vid stam på *-/rʹ/* eller *-/rj/*

чита́чу	чита́ч	<i>läsare</i>
товáришу	товáриш	<i>kamrat</i>
учі́телю	учі́тель	<i>lärare</i>
лі́карю	лі́кар	<i>läkare</i>
мі́сяцю	мі́сяць	
Григóрію	Григóрій	<i>Hryhorij</i>

I det vardagliga språket påträffas dock ändelsen *+/e/* även efter stam på */j/*.

Vidare används ändelsen *-/u/* vid maskulina substantiv som slutar på suffixen *-/yk/*, *-/ok/*, *-/ko/*.

вóвчику	вóвчик	
кóтику	кóтик	
сі́нку	сі́нок	
ба́тьку	ба́тько	<i>far</i>
соловéйку	соловéйко	

⁴ I ett äldre språkbruk förekommer ändelsen *-/ijem/* med föregående kort konsonant, t.ex. **знáнієм**.

Vid maskulina substantiv med nominativ på *-o/* används ändelsen *-u/*.

та́ту	та́то	<i>pappa</i>
--------------	--------------	--------------

Dessutom används ändelsen *-u/* vid egennamn av främmande ursprung som slutar på bakre konsonant.

Жа́ку	Жак	<i>Jacques</i>
Дже́ку	Джек	<i>Jack</i>
Фри́дриху	Фри́дрих	<i>Friedrich</i>

Vid ett par andra ord används *-u/* efter främre konsonant.

ді́ду	ді́д	
сі́ну	сі́н	<i>son</i>

Vid ett ord förekommer *-y/* i vokativ

го́споди	го́сподь	<i>Herren Gud</i>
-----------------	-----------------	-------------------

I vardagligt språk förekommer synkoperade former i vokativ.

бра	брат	<i>bror</i>
Андрі́	Андрій́	<i>Andrij</i>

Då titel följs av yrke vid tilltal står titeln i vokativ medan yrket kan stå antingen i vokativ eller nominativ.

па́не профе́сор	пан профе́сор	<i>herr professor</i>
~ па́не профе́сор		

Då titel i vokativ följs av efternamn står detta vanligen i nominativ.

па́не Левчу́к	пан Левчу́к	<i>herr Levčuk</i>
----------------------	--------------------	--------------------

Då titel i vokativ följs av förnman står detta vanligen också i vokativ.

па́не Андрі́ю	пан Андрі́й	<i>herr Andrij</i>
----------------------	--------------------	--------------------

Vid tilltal med förnamn och fadersnamn står vanligen båda namnen i vokativ.

Іва́не Петро́вичу	Іва́н Петро́вич	<i>Ivan Petrovič</i>
--------------------------	------------------------	----------------------

Ljudväxlingar i vokativ

Före *+e* inträffar följande konsonantväxlingar:

/c/	/x/	/h/	/k/
↓	↓	↓	↓
/č/	/š/	/ž/	/č/

дру́же	друг	<i>vän</i>
коза́че	коза́к	<i>kosack</i>
хло́пче	хло́пець	<i>pojke</i>

I det vardagliga språket förekommer det ibland att ändelsen *-u/* används i stället för *+e/* vid stam på bakre konsonant så att konsonantväxling undviks, t.ex. **че́ше** ☞ **че́ху** *tjeck*.

2143. Femininum singular

Ljudväxlingar i nominativ

I sluten stavelse övergår /o/ och /e/ till /i/ i N(A)sg före ändelsen -/Ø/.

сі́ль	со́лі	<i>salt</i>
--------------	--------------	-------------

Instrumentalisens ändelse

I instrumentalis har alla feminina substantiv ändelsen -/a/.

I sluten stavelse övergår /o/ och /e/ till /i/ i N(A)sg före ändelsen -/Øju/.

кнстю́	кóсті	<i>ben</i>
снллю́	со́лі	<i>salt</i>

Vokativens ändelser

Vid stammar på icke-central konsonant används ändelsen /o/ i vokativ.

Україно́	/ukrajín/-	Україна́	<i>Ukraina</i>
-----------------	------------	-----------------	----------------

Vid diminutiver av personnamn med stam på central konsonant används ändelsen /u/ i vokativ.

О́лю	/oʎ'/-	О́ля	<i>Oleksandra</i>
-------------	--------	-------------	-------------------

Vid övriga stammar på central konsonant används ändelsen /e/ i vokativ.

наді́є	/nadij'/-	наді́я	<i>hopp</i>
но́че	/noč'/-	ні́ч	<i>natt</i>
ра́досте	/radost'ʔ/-	ра́дість	<i>glädje</i>

2144. Plural

Neutrala substantiv har ändelsen *-/a/*.

вікно́	вкна	<i>fönster</i>
по́ле	поля́	<i>fält, gärde</i>

Vid vissa personbetecknande maskulina substantiv förekommer i högre stil eller i ett arkaiserande språkbruk även ändelsen *-/ove/*.

па́ни ↗ па́нове	па́н	<i>herre</i>
-------------------------------	-------------	--------------

Ackusativens ändelser

Ackusativ plural är för personbetecknande substantiv alltid lika med genitiv plural.

Ackusativ plural är för djurbetecknande substantiv oftast lika med genitiv plural.

För alla övriga substantiv sammanfaller ackusativ och nominativ plural.

Genitivens ändelser

Maskulina substantiv har som regel ändelsen *-/iw/* i Gpl.

бра́тів	брат	<i>bror</i>
во́зів	віз	<i>vagn</i>
га́їв	гай	<i>dunge</i>

Feminina och neutrala substantiv har som regel ändelsen *-/ø/* i Gpl.

веж	вежа	<i>torn</i>
драм	драма	<i>drama</i>
надій	надія	<i>hopp</i>
міст	місто	<i>stad</i>
місць	місце	<i>plats</i>

Feminina substantiv med ändelsen *-/ø/* i NAsg har ändelsen *-/ej/* i Gpl.

пові́стей	пові́сть	<i>berättelse</i>
рече́й	річ	<i>sak; tal</i>

Enstaka feminina substantiv har alternativa former med ändelsen *-/iw/*.⁵

баб ~ бабів	ба́ба
губ ~ губів	губа́
лук ~ луків	лука́
торб ~ торбнв	торба́

Vissa maskulina substantiv med Nsg på *-/a/* har i Gpl former med ändelsen *-/iw/*.

судді́в	суддя́	<i>domare (m.)</i>
сусі́д ~ сусі́дів	сусі́да	<i>granne (m. el. f.)</i>
ста́рост	ста́роста	<i>byäldste, ledare</i>
старості́в	ста́роста	<i>festledare på bröllop</i>

⁵ I ett äldre språkbruk är sådana former betydligt vanligare.

Ganska många neutrala substantiv med stam på central konsonant har former med ändelsen *-/iw/*. Distributionen är relativt arbiträr.

морів	мóre	<i>hav</i>
полів ≥ піль	пóле	<i>åker, fält</i>

Ett maskulint substantiv har alltid *-/ø/* i Gpl.

чобіт	чóбіт	<i>stövel</i>
--------------	--------------	---------------

Efter bestämd och obestämda räkneord har ett par maskulina substantiv fakultativt ändelsen *-/ø/* i Gpl.

п'ять раз ~ рáзів	раз	<i>gång</i>
шість день ~ дней	день	<i>dag</i>

Gpl **чоловік** används i betydelsen *människor* till skillnad från **чоловіків** *män*.

Ett litet antal feminina substantiv med Nsg på *-/a/* har i Gpl ändelsen *-/ej/*.

мише́й	ми́ша	<i>mus</i>
свиня́	свине́й	<i>svin</i>

Ett litet antal maskulina substantiv har ändelsen *-/ej/*.

госте́й	гість	<i>gäst</i>
гроше́й	гро́ші	<i>pengar</i>
коне́й	кінь	<i>häst</i>

Ett litet antal neutrala substantiv har ändelsen *-/ej/*.

оче́й	о́ко	<i>öga</i>
плече́й ~ пліч ~ плеч	плече́	<i>axel</i>
уше́й ≤ вух	вúхо	<i>öra</i>

Ljutförändringar i genitiv plural

Realisering av tom stavelsekärna som */e/* eller */o/* före *-/ø/* om ordet kommer att sluta på konsonantgrupp

борозéн		борозна́	
віде́р	<i>/vidøɾ/-/ø/</i>	відрó	<i>spann</i>
віко́н	<i>/vikøn/-/ø/</i>	вікно́	<i>fönster</i>
жіно́к	<i>/žinøk/-/ø/</i>	жінка́	<i>kvinna</i>
земе́ль	<i>/zemøɫ/-/ø/</i>	земля́	<i>jord</i>
книжо́к		кні́жка	<i>bok</i>
пісе́нь		пнсня́	
чі́сел	<i>/čysøɫ/-/ø/</i>	число́	<i>nummer</i>
яе́ць	<i>/jajøcʰ/-/ø/</i>	яйце́	<i>ägg</i>

Dessutom med föregående växling mellan */i/* i slutet stavelse och */o/* i öppen stavelse.

во́єн	<i>/vojøn/-/ø/</i>	ві́йна	<i>krig</i>
--------------	--------------------	---------------	-------------

Ett mindre antal konsonantgrupper, vilka oftast inleds med sibilant, någon gång med sonorant, innehåller dock inte någon tom stavelsekärna varför heller ingen flyktig vokal dyker upp i Gpl. Inskott eller *ej* av flyktig vokal måste i många fall kontrolleras i ordbok.

мі́ст	<i>/mist/-/ø/</i>	мі́сто	<i>stad</i>
серде́ць ~ серць	<i>/serdøc/-/ø/</i> <i>~ /serc/-/ø/</i>	се́рце	<i>hjärta</i>

Vissa substantiv uppvisar vacklan.

пла́хт ~ плахо́т ~	пла́хта
---------------------------	----------------

плахнт

Vokalväxling vid feminina och neutrala substantiv från full vokal /o/ till /i/ före -/Ø/ i Gpl.

бородá	борнд	
боронá	борнн	
голív	голова́	<i>huvud</i>
горá	гiр	<i>berg</i>
копá	кiп	
косá	кiс	
полá	пiл	
порá	пiр	
сторонá	сторнн	<i>sida</i>
шкiл	шкiбла	<i>skola</i>
men		
водá	вод	<i>vatten</i>
полосá	полiс	
росá	рос	

Betydligt mindre vanlig är växling från /e/ till /i/ före -/Ø/ i Gpl.

берiз	берéза	<i>björk</i>
черiд	чередá	<i>flock</i>
жмень ~ жминь	жме́ня	<i>handfull</i>

Lokativens ändelser

Alla substantiv har i Lpl ändelsen -/ax/.

братáх	брат	<i>bror</i>
гайáх	гай	<i>dunge</i>
вéжах	вéжа	<i>torn</i>
надiя́х	надiя́	<i>hopp</i>
мiстáх	мiсто	<i>stad</i>
мiсцiя́х	мiсце	<i>plats</i>

Dativens ändelse

Alla substantiv har i Dpl ändelsen -/am/.

братáм	брат	<i>bror</i>
гайáм	гай	<i>dunge</i>
вéжам	вéжа	<i>torn</i>
надiя́м	надiя́	<i>hopp</i>
мiстáм	мiсто	<i>stad</i>
мiсцiя́м	мiсце	<i>plats</i>

Instrumentalisens ändelser

Nästan alla substantiv har i Ipl ändelsen -/amy/.

братáми	брат	<i>bror</i>
гайáми	гай	<i>dunge</i>
вéжами	вéжа	<i>torn</i>
надiя́ми	надiя́	<i>hopp</i>

4.1. Verbens kategorier

міста́ми	місто́	<i>stad</i>
місця́ми	місце́	<i>plats</i>

Följande substantiv har i stället ändelsen *-/omy/*.

дітьми́	дити́на	<i>barn</i>
го́стями ≥ гнетьми́	гість	<i>gäst</i>
кіньми ≥ ко́нями	кі?ь	<i>häst</i>
кістьми́ ~ ко́стями	кість	<i>ben (i skelett)</i>
людьми́	люди́на	<i>människa</i>

Ett fåtal substantiv har ändelsen *-/yma/*.

уши́ма ≤ ву́хами	ву́хо	<i>öra</i>
очи́ма	о́ко	<i>öga</i>
плечи́ма	плече́	<i>axel</i>

2145. Avvikande böjningsmönster

Maskulinum på *-/yn/, -/anyn/* samt *циган*

<i>kyjivbo</i>		
yn	N sg	к ^и я ^н н ^и
yna	A	к ^и я ^н н ^и н ^а
yna	G	к ^и я ^н н ^и н ^а
yni	L	к ^и я ^н н ^и н ^и
ynu	D	к ^и я ^н н ^и н ^у
ynom	I	к ^и я ^н н ^и н ^о м
yne	V	к ^и я ^н н ^и н ^е
у	N pl	к ^и я ^н и
∅	A	к ^и я ^н
∅	G	к ^и я ^н
ax	L	к ^и я ^н а ^х
am	D	к ^и я ^н а ^м
amy	I	к ^и я ^н а ^м и

De flesta slutar på *-анин* men även vissa andra, t.ex. *болгáрин bulgar*, *татáрин tatar*. Av *хазяїн* används i plural både *хазяї́, хазяї́в* etc. och *хазяї́ни́, хазяї́ни́в* etc. Till samma grupp hör även *циган zigenare* men detta ord förkortas ej i plural: Npl *цига́ни* AGpl *цига́н*.

Neutrum på *-/a/*

<i>kalv</i>					
a	Nsg	те ^л я́	ata	Npl	те ^л я́та
a	A	те ^л я́	at	A	те ^л я́т
aty	G	те ^л я́ти	at	G	те ^л я́т
ati	L	те ^л я́ти	atax	L	те ^л я́та ^х
ati	D	те ^л я́ти	atam	D	те ^л я́та ^м
am	I	те ^л я́м	atamy	I	те ^л я́та ^м и

гусеня́ курча́ лоша́ орля́

<i>kalv</i>					
ja	Nsg	і ^м 'я́	ena	Npl	і ^м е ^н а́
ja	A	і ^м 'я́	en	A	і ^м е ^н а́
ja ~ eni	G	і ^м 'я́ ≤ н?ені́	en	G	і ^м е ^н
eni	L	н?ені́	enax	L	і ^м е ^н а́ ^х
eni	D	н?ені́	enam	D	і ^м е ^н а́ ^м
jam ~ enem	I	і ^м 'я́м ≥ н?енем	enamy	I	і ^м е ^н а́ ^м и

Pe samma sdtt bujs *плéм'я*

ві́м'я juver, *сн?я́ тнм'я* böjs i modern ukrainska regelbundet men har i Gsg parallellformerna *ві́мені, снмені́, тнмені́*.

2.1.4.6. Oregelbundna substantiv

вісь f. *axel*

	sg	pl
N	внсь	óсі
A	вісь	óсі
G	óсі	осей
L	осі (?а осн !!, о осі ???)	бсях
D	óсі	бсям
I	віссю	бсями

вўхо n. *öra*

	sg	pl
N	вўхо	вўха ≥ ўші
A	вўхо	вўха ≥ ўші
G	вўха	вўх ≥ ушей ≥ вушей
L	вўсі	вўхах ≥ ушáх
D	вўху	вўхам ≥ ушáм
I	вўхом	вўхами ≥ ушáма

гра f. *lek, spel* har i singular stammen /hØr/, medan stammen i plural utgörs av /ihØr/-, varför det heter Npl **íгри**, Gpl **íгор**, Lpl **íграх** etc.

дитіна f. ≥ **дитя** n. *barn*

	sg	pl
N	дитіна ≥ дитя	діти
A	дитіну ≥ дитя	дітей
G	дитіни ≥ дитяти	дітей
L	дитіні ≥ дитяті	дітях
D	дитіні ≥ дитяті	дітям
I	дитіною ≥ дитям	дітьмй
V	дитіно ≥ дитя	

дно n. *botten* har i singular stammen /dØn/- med tom stavelsekärna, medan stammen i plural utgörs av /den/- med fullvokal, varför det heter Npl **дена**, Gpl **ден**, Lpl **денах** etc.

друг m. *vän* har i singular stammen /druh/-, medan stammen i plural utgörs av /druz'/-, varför det heter Npl **друзі**, AGpl **друзів**, Lpl **друзях** etc. Däremot böjs **недруг** *ovän* helt regelbundet, dvs. Npl **недруги** etc.

людіна m *människa* har i plural suppletiva former.

	sg	pl
N	людіна	люди
A	людіну	людей
G	людіни	людей
L	людіні	людях
D	людіні	людям
I	людіною	людьмй
V	людіно	

ма́ти f. *mor*

	sg	pl
N	ма́ти	ма́тері
A	ма́тір	ма́терів
G	ма́тері	ма́терів
L	ма́тері	ма́теріах
D	ма́тері	ма́теріа́м
I	ма́тір'ю	ма́теріа́ми
V	ма́ти	

не́бо n. *himmel* har i plural den utvidgade stammen /nebes/-, dvs. NApl **небеса́** etc. Betydelsemässigt är det dock ingen skillnad mellan singular och plural, endast användningssättet skiljer dem åt så att pluralformerna är mera poetiska och har ett högre stilvärde.

о́ко n. *öga*

	sg	pl
N	о́ко	о́чі
A	о́ко	о́чі men: у ві́чі
G	о́ка	о́че́й
L	о́ці	о́ча́х
D	о́ку	о́ча́м
I	о́ком	о́чі́ма

плече́ n. *axel*

	sg	pl
N	плече́	плече́чі
A	плече́	плече́чі
G	плеча́	плече́й ~ пліч ~ плеч
L	плече́чі ??	плече́ча́х
D	плече́чу́	плече́ча́м
I	плече́м	плече́чи́ма

чу́до n. *under* har i plural den utvidgade stammen /nebes/-, dvs. NApl **чудеса́** etc.

2.1.4.7. Substantivens betoning

Ukrainska substantiv har antingen fast eller rörlig betoning. Fast betoning innebär att alla ordets böjningsformer har betoning på samma stavelse, medan rörlig betoning innebär att olika böjningsformer har betoning på olika stavelser.

Vid betoning av stammen kan vilken som helst av stammens stavelser komma i fråga, men vid betoning av ändelsen är det alltid den första av stavelserna i en flerstavig ändelse som uppbär betoningen.

Vid ändelsebetoning av former som har ändelsen *-/Ø/* flyttas betoningen till stammen sista stavelse. Om flyktig vokal uppträder får denna uppbära betoningen.

Två regler gäller oberoende av betoningsmönster.

2.1.4.7.1. Vokativens betoning

Så gott som alla substantiv med ändelsebetoning i singular har i Vsg stambetoning. Om någon anna form har stambetoning betonas samma stavelse som i denna form, annars betonas sista stavelsen.

робітнік, робітнікá, робітнікóві, робітнікóу, робітнікóм, робітніче *arbetare*

голова́, го́лову, голо́ві, голо́вн, голо́вою, го́лово *huvud*

земля́, зе́млю, землн, земле́ю, зе́мле *jord*

сестра́, се́стро душа́, ду́ше *sjöl* **кіт, котá, ко́те** *katt* **коза́, ко́зо** *get* **кобза́р, кобзаря́,**

кобза́рю *diktare, sengare* **коза́к, козакá, коза́че** *kosack* **Петро́, Пётре**

Endast mer än tvåstaviga feminina substantiv med ändelsebetoning i alla former i singular har ändelsebetoning i Vsg.

ковбаса́, ковбасу́, ковбасі́, ковбасн, ковбасо́ю, ковбасо́ *korv*

Tvåstaviga feminina substantiv med ändelsebetoning i såväl singular som plural vacklar mellan stam- och ändelsebetoning i Vsg.

кума́ - кумі́, Vsg кумо́ *grannfru*, **Лука́, Луко́** PN

2.1.4.7.2. Numeral betoning

Alla ord med rörlig betoning har i N(A)pl efter räkneorden 2, 3 och 4 betoning som i Gsg

кінь, коня́ - ко́ні, два конн *höst*

брат, бра́та – браті́, три бра́ти *bror*

сестра́ - се́стри, чоти́ри сестри́ *syster*

рука́ - ру́ки, дві руки́ *hand, arm*

мнсто – міста́, три мнста *stad*

болото́ – болота́, чоти́ри болота́ *kørr, myr, trøsk; slask*

ма́ти – матерн, дві ма́тері *mor*

ціган – цига́ни, три цігани *zigenare*

де́рево – дере́ва, чоти́ри дере́ва *trød*

Frågan är om detta gäller även oblika former, jfr Bilodids taleller...

2.1.4.7.3. Fast betoning

De allra flesta substantiv har fast betoning. I all synnerhet längre ord.

2.1.4.7.3.1. Fast betoning på stammen

Menga tvestaviga:

друг *vän*, **звір** *djur*, **склеп** *køllare*

бри́ла (*sten*)*block*, (*is*)*block*, (*jord*)*torva*, **бу́ря** *storm*, *ovøder*, *eskvøder*, **гру́ша** *pøron*, **зли́ва** *øsrøgn*, **ку́па** *hug*, *massa*, **ни́ва** *eker*, **ра́на** *ser*, **су́ша** *torka*; *fastland*, **ту́га** *lønøtan*,

sorgsenhet, **хіба** *fel*, **хіжа** *kammare*, **хура** *vagn*; *massa*
тінь *skugga*

Menga trestaviga:

ворон *corp*, **грéбінь** – грéбени *kam*, **дóказ** *bevis*, **дóпис** *notis*, **кóрінь** – кóрени *rot*, **кóстур** *kòpp*, *krycka*, **мóлот** *hammare*, **морóз** *frost*, **нарóд** *folk*, *nation*, **сою́з** *furbund*, **стóвбур** (*tròd*)*stam*, **тýлуб** *bel*, *çverkropp*, **тумáн** *dimma*, **удáв** *boaorm*, **ящур** *salamander*, *çdla*
берéза *björk*, **гóрлица** *turturduva*, **грáмота** *lòskunnighet*; *handling*, *dokument*, **колóда** *stock*, **сорóка** *skata*, **я́года** *bòr*

De flesta flerstaviga:

дóповідь *fýredrag*, *fýrelòsning*

Fast stambetoning har desutom alla neutrala substantiv pl -/a/ som betecknar ungar.

курчá, **курчáти**, **курчáти** – курчáта, курчáт *kyckling*

2.1.4.7.3.2. Fast betoning på ändelsen

Maskulina

вогóнь, **вогниó** - **вогни**, **вогнив** *eld*,

двiр, **дворá** – **двори́**, **дворнв**

дош, **дошú** – **дошн**, **дошнв** *regn*

кавúн, **кавунá** - **кавунí**, **кавуннв** *melon*,

казáн, **казанá** - **казанí**, **казаннв** *kittel*, *gryta*, *kastrull*,

кiнéць, **кiнцá** – **кiнцн**, **кiнцнв** *slut*,

кiт, **котá** - **котí**, **котнв** *katt*,

кiш, **кошá** - **кошн**, **кошнв** *korg*,

кобзáр, **кобзаря́** – **кобзарн**, **кобзарнв** *diktare*, *sengare*,

козáк, **козакá** – **козакí**, **козакнв** *kosack*,

мая́к, **маякá** – **маякí**, **маякнв** *fyr*,

моря́к, **морякá** - **морякí**, **морякнв** *sjöman*,

мяч, **мячá** – **мячн**, **мячнв** *boll*

нiж, **ножá** – **ножн**, **ножнв** *kniv*

Петрó, **Петрá**

плащ, **плащá** – **плащн**, **плащнв**

представнiк, **представникá** – **представникí**, **представникнв** *representant*

робiтнiк, **робiтникá** - **робiтникí**, **робiтникнв** *arbetare*

рушнiк, **рушникá** - **рушникí**, **рушникнв** *handduk*,

скакúн, **скакунá** - **скакунí**, **скакуннв** *tòvlingshòst*

словнiк, **словникá** - **словникí**, **словникнв** *ordbok*

стiл, **столá** ~ **стóлу**, **столóви**, **столú**, **столóм**, **стóле** – **столí**, **столнв** *bord*,

стiлéць, **стiльцá** – **стiльцн**, **стiльцнв** *stol*

хребéт, **хребтá** – **хребтí**, **хребтнв** *rygg*

хрест, **хрестá** – **хрестí**, **хрестнв** *kors*

читáч, **читачá** – **читачн**, **читачнв** *läsare*

2.1.4.7.4. Rörlig betoning

Rörlig betoning förekommer huvudsakligen vid tvl- och trestaviga substantiv, samt dessutom vid ett fåtal fyrstaviga substantiv som är bildade av trestaviga substantiv med suffixet +/Øk/.

2.1.4.7.4.1. Växlande betoning

Såsom växlande betoning räknas de fall då distinktion görs mellan de båda numerusen, så att en betoning används för alla singulara former och en annan för alla plurala former.

2.1.4.7.4.1.1. Stambetoning i singular, ändelsebetoning i plural

Maskulina

ба́тько, ба́тька – **ба́тькі, ба́тькнв** *far*; pl. *föräldrar*,
бе́рег, бе́рега – **берегі́, берегнв** *strand*,
бо́рг *skuld*
бра́т, бра́та – **бра́ті, бра́тнв** *bror*,
вече́р, вече́ра – **вечори́, вечорнв** *kväll*,
ві́к *tid; århundrade; liv; ålder*,
внече́р, внече́ру – **ві́три, ві́трнв** *vind*,
во́вк, во́вка – **во́вкі, во́вкнв** *varg*,
го́лос *röst*,
го́луб *duva*,
жо́лудь *ekollon*,
кі́лим *matta*,
кнтель, кнтеля ??,
край *kant; slut*,
ку́хар, ку́харя – **кухарн, кухарнв** *kock*,
лнка́р, лнка́ря – **ліка́рн, ліка́рнв** *läkare*
ліс, лнсу – **лісі́, ліснв** *skog*,
лоб, лоба – **лобі́, лобнв**
мнсяць – **місяцн, місяцнв** *månad*
пан, па́на – **пані́, паннв** *herre*
порт, по́рту – **порті́, портнв** *hamn*
сад, са́ду – **саді́, саднв** *trädgård*
сві́т, свнту – **світі́, сві́тнв** *värld*,
сні́г, сннгу – **снігі́, сні́гнв** *snö*,
степ, сте́пу, степі́, степнв *stäpp*,
сто́рож, сто́рожа – **сторожн, сторожнв** *vakt*
това́риш, това́риша – **товаришн, товаришнв** *kamrat*,
тон, то́ну – **тоні́, тоннв** *ton*,
то́рг, то́ргу – **торгі́, торгнв** pl. *auktion*
тра́ктор *traktor*,
учі́тель, учі́теля – **учителн, учителнв** *lärare*
ху́тір – **хуторі́** *gård*,
чай, ча́ю – **чаі́, чаі́в** *te*
час, ча́су ~ **часу́** *tid*,
че́реп *skalle, kranium*,
шла́х *väg*,
я́р *ravin, dal; bäck*

Feminina

бу́льбашка *bubbla*,
днв́ка *flicka*,
ду́мка, ду́мки – **думкі́, думо́к, думка́х** *tanke*
жн́нка *kvinna*,
звн́стка, звн́стки – **зві́сткі́, зві́сто́к, зві́стка́х** *meddelande, nyhet*
зн́рка *stjärna*,
ка́ртка *kort, lapp*,
квн́тка *blomma*,
кнн́тка *bur*,
кні́жка, кні́жки – **кни́жкі́, кни́жо́к** *bok*,
ла́стівка *svala*,
ла́стівочка, ластівочкі́ *svala*

маківка *vallmoblomma*,
маківочка – **маківочки** *vallmoblomma*,
ма́ти, ма́тір, ма́тері, ма́тер'ю – **матерн, матернв, матерях...** *mor*
на́ймичка *piga, dagsverkerska*
пнсня, пнсні – **піснн, пісень** *seng*,
спнлка, спнлки – **спілки, спілók** *fackförening*
товáришка, товáришки – **товаришкі, товаришók...** *kamrat*,
тóрба, тóрби – **торбі, торбнв ~ торб, торбáх...** *rönsel*,
трнска, трнски – **тріскі, трісók** *sticka, pinne*
учітелька, учітельки – **учителькі, учительók, учителькáх...** *lärarinna*
цёрква, цёркви – **церкви, церкóв, церквáх...** (*ortodox*) *kyrka*,
ша́бля, ша́блі – **шаблн, шабэль, шаблях...** *sabel*

Neutrala

болóто *körr, myr; slask*
мнсто *stad*,
мóре – моря *hav*,
пóле – поля *fölt, eker*,
сёрце – серця *hjärta*,
слóво *ord*

Till denna grupp flr man också räkna neutrala substantiv med utvidgad stam pl -/en/- och -/es/-, även om vissa har varierande betoning inom stammen i de olika formerna i singular.

ім'я, н?ені, нменем ~ ім'ям – **іменá, імен, іменáх** *namn*
снм'я – **сіменá** *frö*
плém'я – **племéна** (*folk*)*stam; generation*

Vacklan mellan fast stambetoning och växlande betoning förekommer vid ett fltal ord.

Maskulinum

рік – **рòкі, рòкнв** *år*

Femininum

боля́чка – **боля́чки**
борндка – **борндкі**
бóчка – **бóчки**
брнвонька – **брнвонькі**
взказнвка – **взказнвкі**
волóшка – **волóшкі**
дúмонька – **дúмонькі**
дндичка – **дндичкі**
жёрдка – **жёрдки**
квóчка – **квóчки**
колю́чка – **колю́чки**
пису́лька – **пису́льки**
пла́хта, пла́хти – **пла́хтй, плахт ~ плахóт ~ плахнт** *segelduk, starkt tyg*,
хáта – **хáті**

Vacklan mellan fast ändelsebetoning och växlande betoning förekommer vid ett fltal ord.

міст, мостá ~ **мóсту, мосту́ ~ мóсті, мóсту́, мóстóм, мóсте** – **мости́, мостнв** *bro*

2.1.4.7.4.1.2. Ändelsebetoning i singular, stambetoning i plural

Maskulinum

гріш, грошá – **грóші, грóшей** *peng*
кінь, коня́, конн, коню́, конém – **кóню - кóні, кóней** *höst*

суддя *domare*

Femininum

бідá

вдовá *dnka*,

дочкá *dotter*,

зоря́ *stjärna*

ковбасá - ковбáси *korv*,

козá - кóзи, кíz *get*,

кочергá - кочéрги

низинá - низíни

сестрá *syster*,

стíна *vøgg*,

трунá, трунí – тру́ни, трун *likkista*

тю́рмá *fängelse*

ціна́ *pris*

Neutrum

веслó

вікнó *fönster*,

знаменó - знаме́на

полотнó - полóтна

помелó - помéла

селó *by*,

сідлó – сндла, сндел

стеблó

череслó - черéсла

числó – чíсла

яйцé – яйця́ *øgg*

Vissa feminina substantiv uppvisar dock alternativ betoning p1 den flyktiga vokalen i (A)Gpl.
сестрá - сéстри, сéстéр *syster*, сиротá - сíроти, сíрнт *fyrðldralust barn*

2.1.4.7.4.1.3. Växling inom stammen

ціган, цігана – цигáни, цигáн *zigenare*

Neutrum

дéрево – дерéва *trød*,

кóлесо – колéса *hjul*,

óзеро – озéра (*in*)*sjø*,

рéшего – решéта

2.1.4.7.4.2. Varierande betoning

2.1.4.7.4.2.1. Huvudsakligen stambetoning i singular

2.1.4.7.4.2.1.1.

Stambetoning i hela singular samt i N(A)pl, ändelsebetoning i oblika former i plural.

вíсть

кíсть, кóсті *ben (i skelett)*,

у костн har dock lexikaliserad betoning

ніч, нóчі, ннччю, нóче – нóчі, ночéй, ночáх, ночáм, ночáми *natt*

область *omrede*

річ, речі, рнччю, рече – речі, речей, речах... *sak*

Endast ett maskulint substantiv hur till denna grupp.

зуб, зуба – зуби, зубнв, зубах... *tand*

2.1.4.7.4.2.1.2. Ändelsebetoning i Gpl på –ей.

вісь, віси, внссю, вісе – віси, осей, вісях, вісям, вісями (*hjul*) *axel*

на осн *pl axeln* har dock lexikaliserad betoning

піч, печі, пнччю, пече – печі, печей, печах, печам, печами *spis, ugn*

у печн *i ugnen* har dock lexikaliserad betoning

Vidare har ett antal ord, som endast förekommer som suppletiva former i plural, huvudsakligen stambetoning men ändelsebetoning i Gpl. Hos dessa förekommer ändelsebetoning även i Ipl.

гуси, гусей, гусях, гусям, гусьмі *gäss*

двері, дверей, дверях, дверям, двермі ~ дверіма *dörr*

днти, дітей, днтях, днтям, днтьмі *barn*

люди, людей, людях, людям, людьмі *människor, folk*

сани, саней, саннях, саням, саньмі ~ санями pl.tant. *slöde*

Гість *gäst* vacklar i plural mellan **ніч** och **вісь**.

гості, гостей, гостях, гостям, гостями ~ гнстьмі *gäster*

2.1.4.7.4.2.1. Huvudsakligen ändelsebetoning i singular

2.1.4.7.4.2.2.1.

Ändelsebetoning singular förutom i Asg, stambetoning i plural förutom i (A)Gpl. Naturligtvis har också Vsg betoning på stammen.

водá, вóду, водí, водн, водóю, вóдо – вóди, вод, вóдах, вóдам, вóдами *vatten*

Pí samma sätt även: **горá** (men fraseologiserat: **не за горáми** *nära, pl nära häll*) **душá** *sjö*, **зимá** *vinter*, **копá косá** *flöta; lie*⁶, **полá порá** (men fraseologiserat: **на пёрших порáх** *i begynnelsen*)

росá

бородá, бóроду, бородí, бородн, бородóю, бóродо – бóроди, борнд, бóродах, бóродам, бóродами

Pí samma sätt även: **борознá** (**бóрозну, борозén**) **боронá** (**бóрону, борнн**) **головá** (**гóлову, голнв**) *huvud*, **землjá** (**зéмлю, земéль**) *jord*, **полосá** (**пóлосу, полóс**) **сторонá** (**стóрону, сторнн**) *sida*, **чередá** (**чéреду, чернд**)

Vissa ord uppvisar vacklan mellan detta varienrande betoningsmönster och vdxlade betoning med ändelsebetoning i singular och stambetoning i plural.

веснá, вéснý, веснí, веснн, веснóю, вéсно – вéсни, вéсен, вéснах... *ver*

норá, нóрý, норí, норн, норóю, нóро – нóри, нíр, нóрах...

порá, пóрý, порí, прн, порóю, пóро – пóри, пíр, пóрах... (men **на пёрших порáх**)

сохá, сóхý, сохí, сосі, ?охóю, сóхо – сóхи, сíх, сóхах...

2.1.4.7.4.2.2.2.

Ändelsebetoning förutom i Asg och N(A)pl. Naturligtvis har dock Vsg betoning på stammen.

ногá, нóгу, ногí, нозн, ногóю, нóго – нóги, ног, ногáх, ногám, ногáми *fot, ben*

рукá, рúку, рукí, руцн, рукóю, рúко – рúки, рук, рукáх, рукám, рукáми *hand, arm*

⁶ I betydelsen *lie* även **косý**.

2.1.4.7.5.1.

Vissa ändelsebetonade maskulina substantiv har i Gsg en parallell fakultativ form p1 obetonat -y.

двір, двора́ ~ двóру
стіл, стола́ ~ стóлу *bord*
міст, моста́ ~ мóсту *bro*

2.1.4.7.5.2.

Avvikelse fr1n stambetoning förekommer vid vissa maskulina ord med fakultativ Lsg p1 betonat -y.

аеропóрт, в аеропорту́
борг, у боргу́
ліс, у лісу́ ~ у лнсі *skog*
міст, на мосту́ ~ на мóсті *bro*
порт, у порту́
сад, у саду́
сніг, у снігу́
торг, на торгу́ ~ на тóрзі
чай, у чаї́ ~ у чаю́
шлях, на шляху́ *vägen*

22. Adjektiv

224. Adjektivens böjning

De ukrainska adjektivens böjning är mycket enkel. Endast en böjningstyp finns.

<i>liten</i>								
mv	mt	n	f		mv	mt	n	f
	yj	e	a	Nsg		малий	малé	малá
oho	yj	e	u	A	малóго	малий	малé	малú
	oho		oji	G		малóго		малóї
	omu	↗ im	ij	L		малóму	↗ малнм	малнй
	omu		ij	D		малóму		малнй
	ym		oju	I		малím		малóю
	v		t		v		t	
		i		Npl			малн	
yx			i	A	малих			малн
		yx		G			малих	
		yx		L			малих	
		ym		D			малím	
		ymy		I			малíми	

Ingen böjningsändelse har någon inverkan på stammens form. Stammen är alltså oförändrad i samtliga böjningsformer. Däremot förändras ett inledande /y/ i ändelserna till /i/ efter mjuk konsonant. Av denna anledning får man ortografiskt ytterligare två böjningstyper.

	mv	mt	n	f
Nsg		сіній	сіне	сіня
A	сінього	сіній	сіне	сіню
G		сінього		сіньої
L		сіньому	↗ сінім	сіній
D		сіньому		сіній
I		сінім		сіньою
	v		t	
Npl		сіні		
A	сініх		сіні	
G		сініх		
L		сініх		
D		сінім		
I		сініми		

Predikativa kortformer

Ett litet antal adjektiv har en speciell kortform utan ändelse i Nsg m. Denna form används huvudsakligen predikativt. Vissa adjektiv innehåller en flyktig vokal som realiseras i denna form.

варт	/vart/-/∅/
винен	/vyn∅n/-/∅/
Господень	
готов	
згоден	
здоров	
кожен	/kož∅n/-/∅/
ладен	

ласкав
певен
повен
повинен
рад
цікав

Därutöver kan kortform bildas av snart sagt varje annat adjektiv, men sådana former används inte i normalt språkbruk utan får anses som arkaismer eller dialektalismer som kan förekomma i ett uttrycksfullt språkbruk.

Possessiva adjektiv

Samtliga possessiva adjektiv har i mv Nsg och mt NAsg kortformens ändelse *-/Ø/*, t.ex. **братів**, **сестрин**.

Längformer

I ett uttrycksfullt eller dialektalt uttrycksfullt språkbruk förekommer längre nominativformer (i neutrum och tingbetecknande plural även akkusativ), främst i maskulinum, med dubblerad vokal i ändelsen. Mellan de båda vokalerna finns ett /j/.

малая i st.f. **малá**, **малée** i st.f. **малé** och **малні** i st.f. **малн**.

Betoning

Adjektiven har alltid fast betoning i alla böjningsformer i genus, numerus och kasus.

225. Adjektivens komparation

Komparativ

Ukrainskan har tre komparativändelser, *-/išyj/*, *-/šyj/* och *+/čyj/*.

Ändelsen *+/išyj/* används vid det stora flertalet adjektiv. Detta suffix uppbär nästan alltid betoningen i primära adjektiv, medan betoningen bibehålls vid adjektiv avledda av andra adjektiv.

веселіший	веселій	<i>glad</i>
зліший	злий	<i>ond, dålig</i>
миліший	милий	<i>rar, trevlig</i>
синіший	синій	<i>mörkblå</i>

Ändelsen *+/šyj/* används endast vid ett litet antal stammar varav de flesta innehåller ett suffix *-/k/-*, *-/ok/-* eller *-/ek/-*. Detta suffix faller bort i komparativen.

багатіший ≥ багатіший	багатій	<i>rik</i>
гладший ~ гладкіший	гладкій	<i>tjock, fetlagd; slät</i>
глибший	глибокий	<i>djup</i>
грубший ~ грубіший	грубий	<i>tjock, grov</i>
дальший	далекий	<i>avlägsen</i>
дешевший	дешевий	<i>billig</i>
довший	довгий	<i>lång</i>
здоровіший		<i>frisk, kry</i>
~ здоровіший		
коротіший	короткий	<i>kort</i>
легший	легкий	<i>lätt; enkel</i>
молодший	молодй	<i>ung</i>
м'якший	м'який	<i>mjuk</i>
рідший ≥ рідкіший	рідкий	<i>tunn, gles; ovanlig</i>
солодший	солодкий	<i>söt</i>
старіший ≥ старіший	старій	<i>gammal</i>
тоніший ~ тонкіший	тонкий	<i>tunn</i>
тихий ~ тихіший	тихий	<i>tyst</i>
швидіший	швидкий	<i>snabb</i>
ширший	широкий	<i>bred</i>

Bildningarna med *-/išyj/* har dock som regel en snävare betydelse, t.ex. **гладкіший** *tjockare* men inte *slätare*, **рідкіший** *tunnare*, *glesare* men inte *ovanligare*, **старіший** *äldre* men inte *överordnad*.

Ändelsen *+/čyj/* används vid stammar på */s/*, */z/*, */ž/* och en på */g/*. Härvid övergår */z/* och */g/* till */ž/*.

бліжчий	близький	<i>närbelägen</i>
важчий	важкий	
вужчий	вужкий	<i>smal, trång</i>
дорожчий	дорогий	<i>dyr, kär</i>
дужчий	дужий	<i>stark</i>
ніжчий	низький	<i>låg</i>
тяжчий	тяжкий	

Vid stammar på */s/* övergår detta */s/* till */š/* vilket sammanskrivs med */č/* som **щ**.

віщій	високій	<i>hög</i>
товщій ~ товстіший	товстй	<i>tjock</i>

Några adjektiv har oregelbundna komparativformer:

бі́льший	вели́кий	<i>stor</i>
гі́рший	пога́ний	<i>dålig</i>
кра́щий ≥ га́рніший	га́рний	<i>vacker</i>
кра́щий ~ лі́пший ⁷	хоро́ший	<i>bra, snäll, fin</i>
кра́щий ≥ краси́віший	красі́вий ≥ красні́й	<i>vacker</i>
кра́щий ~ лі́пший ⁷	до́брый	<i>bra</i>
≥ добрі́ший		
ме́нший	мали́й	<i>liten</i>

Även analytisk komparation med adverbena **бі́льш** *mera* är vanlig.

бі́льш зелéний	зелéний	<i>grön</i>
бі́льш холóдний	холóдний	<i>kall</i>

Superlativ

Alla superlativformer bildas genom att prefixet **най-** läggs till komparativformerna.

вели́кий	бі́льший	найбі́льший	<i>störst</i>
зелéний	зелені́ший	найзелені́ший	~ <i>grönast</i>
	~ бі́льш зелéний	найбі́льш	
		зелéний	

Absolut superlativ

Absolut superlativ bildas genom tillägg av **як-** eller **що-** framför superlativformen.

якнайбі́льший	<i>så stor som möjligt</i>
щонайгли́бший	<i>så djup som möjligt</i>

Negativ komparation

Negativ komparation sker med adverbena **менш** *mindre*, **найме́нш** *minst*.

старі́й	менш старі́й	найме́нш старі́й	<i>minst gammal</i>
----------------	----------------------------	--------------------------------	---------------------

⁷ I regionalt språkbruk även **лу́ччий**.

23. Adverb

235. Adverbens komparation

Oregelbundna är:

дали

längre

далéко

långt

26. Räkneord

261. Räkneordens kategorier

Grundtal

- 0 нуль
- 1 оди́н m., одна́ f., одне́/одно́ n.
- 2 два m./n., дві́ f.
- 3 три
- 4 чоти́ри
- 5 п'ять
- 6 шість
- 7 сім
- 8 всім
- 9 де́вять
- 10 де́сять
- 11 одина́дцять
- 12 двана́дцять
- 13 трина́дцять
- 14 чотирна́дцять
- 15 п'ятна́дцять
- 16 шістна́дцять [ʃi'snats'atʃ]
- 17 сімна́дцять
- 18 вісімна́дцять
- 19 девятна́дцять
- 20 два́дцять
- 21 два́дцять оди́н
- 22 два́дцять два
- 23 два́дцять три
- 24 два́дцять чоти́ри
- 30 три́дцять
- 40 со́рок
- 50 п'ятдеся́т
- 60 шістдеся́т [ʃizdes'jat]
- 70 сімдеся́т
- 80 вісімдеся́т
- 90 дев'яно́сто
- 100 сто
- 200 дві́сті
- 300 три́ста
- 400 чоти́риста
- 500 п'ятсо́т
- 600 шістсо́т [ʃis'ot]
- 700 сімсо́т
- 800 вісімсо́т
- 900 дев'ятсо́т
- 1 000 ти́сяча
- 2 000 дві́ тисячі
- 3 000 три́ тисячі
- 4 000 чоти́ри тисячі
- 5 000 п'ять ти́сяч

6 000 **шість тiсяч**
 1 000 000 **мiльйон**

Vid sammansatta tal särskrivs varje deltal. Endast hundratal sammanskrivs med ett föregående mängdangivande tal.

дві тiсячі двісті двадцять два *två tusen tvåhundra tjugotvå*

I sammansättningar av tiotal och ental används **один** och **два** kongruent med det efterföljande huvudordet.

двадцять одна година *tjugoen timmar*
двадцять двi години *tjugotvå timmar*

Då man inte räknar något speciellt utan numrerar eller löser matematiska problem används de maskulina formerna **один** *ett*, **два** *två*. När sammansatta räkneord används självständigt förekommer därför endast **двадцять один** *tjugoett* och **двадцять два** *tjugotvå*.

Då man räknar takten används som regel **раз, два, три** *ett, två, tre*.

Det grundläggande interrogativa räkneordet heter **скільки** *hur många/mycket*.

Grundläggande obestämda räkneord är bl.a. **багато** *många, mycket*, **трохи** *lite*, **мало** *få, (för) lite*, **небагато** *inte så mycket, ganska lite*, **декілька, кілька** *några*, **кільканадцять** *mellan tio och tjugo*, **кількадесят** *några tiotal*, **стілки** *så mycket/många*.

Ordningstal

- 0 нульовий
- 1 перший
- 2 другий
- 3 третій
- 4 четвертий
- 5 п'ятий
- 6 шостий
- 7 сьомий
- 8 восьмий
- 9 дев'ятий
- 10 десятий
- 11 одинадцятий
- 12 дванадцятий
- 13 тринадцятий
- 14 чотирнадцятий
- 15 п'ятнадцятий
- 16 шістнадцятий
- 17 сімнадцятий
- 18 вісімнадцятий
- 19 дев'ятнадцятий
- 20 двадцятий
- 21 двадцять перший
- 30 тридцятий
- 40 сороковий
- 50 п'ятдесятый
- 60 шістдесятый
- 70 сімдесятый

4.1. Verbens kategorier

80	вісімдесятий
90	дев'яно́стий
100	со́тий
200	двохсо́тий
300	трьохсо́тий
400	чотирьохсо́тий
500	п'ятисо́тий
600	шестисо́тий
700	сьомисо́тий
800	восьмисо́тий
900	дев'ятисо́тий
1 000	ті́сячний
2 000	двохті́сячний
3 000	трьохті́сячний
4 000	чотирьохті́сячний
5 000	п'ятиті́сячний
6 000	шеститі́сячний
1 000 000	мі́льйо́нний

Observera att förledet i 12, 20, 200, 300, 400 utgörs av de respektive entalens genitivform, vid 500-900 används förled i oböjd form och vid 2000-9000 används det speciella förled som annars används vid ordbildning.

264. Räkneordens böjning

Bestämda och obestämda grundtal

	v	nv: m, n	nv: f
N	обі́два		обі́дві
A	обо́х		
G		обо́х	
L		обо́х	
D		обо́м	
		обо́ма	

3. Verb

34. Verbens böjning

Verbets stammar

De flesta verb uppvisar i sin böjning två olika stammar, en preteritumstam och en presensstam. Dessa båda stammar bildas genom att två olika suffix läggs till verbets rot. Preteritumstammen utgör grunden för bildandet av infinitiv, 1-particip, preteritum gerundium, preteritum particip och verbalsubstantiv. Presensstammen utgör grunden för bildandet av presens eller enkelt futurum, imperativ, presens gerundium och presens particip.

I tabellen nedan återfinnes de förhållanden mellan preteritumstam och presensstam som är regelbundet återkommande. Verbytyperna i de skuggade fälten är produktiva. Övriga typer är improduktiva.

rot	preteritum		presens		
	suffix	stam	suffix	stam	
/m/	/a/	ма-	/aje/	має-	<i>ha</i>
/rob/	/y/	роби-	/y/	роби-	<i>göra</i>
/prac ² /	/uva/	працюва-	/uje/	працює-	<i>arbeta</i>
/my/	/nu/	мину-	/ne/	мине-	<i>passera</i>
/syd/	/i/	сиді-	/y/	сиди-	<i>sitta</i>
/dryž/	/a/	дрижа-	/y/	дрижи-	<i>hålla</i>
/pys/	/a/	писа-	+/e/	пише-	<i>skriva</i>
/molod/	/i/	молоді-	/ije/	молодіє-	<i>föryngras</i>
/my/	/∅/	ми-	/je/	мис-	<i>tvätta</i>
/pek/	/∅/	пек-	+/e/	пече-	<i>baka, steka</i>

Infinitiv

Infinitiv bildas genom att ändelsen *-ty/* läggs till verbets preteritumstam.

/m/-/a/-/ty/	ма́ти	<i>ha</i>
--------------	--------------	-----------

Ljudväxling i infintiv

/d/ ~ /t/ => /s/ före infinitivändelsen

/ved/-/∅/-/ty/	вести́	<i>föra, leda</i>
/plet/-/∅/-/ty/	плести́	<i>fläta</i>

I ett verb övergår fakultativt /v/ => /s/ före infinitivändelsen.

/plyv/-/∅/-/ty/	плисти́ ~ пливти́	<i>simma, flyta, rinna</i>
-----------------	--------------------------	----------------------------

L-particip

L-participet bildas genom tillägg av ändelsen *-l/-* samt någon av genus- och numerusmarkörerna *-∅/* (m.sg.), *-a/* (f.sg.), *-o/* (n.sg.), *-y/* (pl.) till preteritumstammen.

Om, som i m.sg., ingen vokal följer efter *-l/-* övergår detta till */v/*.

		<i>/m/-/a/-</i>	<i>/syd/-/i/-</i>	<i>/bu/-/∅/-</i>	<i>/rob/-/y/-</i>
<i>-l/-/∅/</i>	m sg	мав <i>läste</i>	сидів <i>satt</i>	був <i>var</i>	робів <i>gjorde</i>
<i>-l/-/a/</i>	f sg	ма́ла	сиді́ла	бу́ла	робі́ла
<i>-l/-/o/</i>	n sg	ма́ло	сиді́ло	бу́ло	робі́ло
<i>-l/-/y/</i>	pl	ма́ли	сиді́ли	бу́ли	робі́ли

/t/ eller */d/* som föregår *-l/-* faller bort. Samtidigt övergår rotens */o/ ~ /e/ => /i/* i m.sg.

		<i>/ved/-/∅/-</i>	<i>/plet/-/∅/-</i>
<i>-l/-/∅/</i>	m sg	вів <i>förde</i>	плів <i>flätade</i>
<i>-l/-/a/</i>	f sg	велá	плелá
<i>-l/-/o/</i>	n sg	велó	плелó
<i>-l/-/y/</i>	pl	велі́	плелі́

Om annan konsonant föregår *-l/-* och ingen vokal följer efter *-l/-* faller detta *-l/-* bort. Även här övergår rotens */o/ ~ /e/ => /i/* i m.sg.

		<i>/moh/-/∅/-</i>	<i>/nes/-/∅/-</i>
<i>-l/-/∅/</i>	m sg	міг <i>kunde</i>	ніс <i>bar</i>
<i>-l/-/a/</i>	f sg	могла́	несла́
<i>-l/-/o/</i>	n sg	могло́	несло́
<i>-l/-/y/</i>	pl	могли́	несли́

Ljutförändringar i l-particip

Vid vissa NU~N-stammar med rot på konsonant (och processuell betydelse) faller preteritumstammens suffix */ne/* som regel bort.

<i>/sox/-/nu/-/ty/</i>	сóхнути	<i>torka</i>
<i>/sox/-/nu/-/l/-/∅/</i>	сох	<i>torkade</i>
<i>/sox/-/nu/-/l/-/a/</i>	сóхла	

Följande vokalväxingar inträffar i maskulinum singular.

/t/ eller */d/* faller bort före ändelserna i l-participet.

<i>/ved/-/∅/-/l/</i>	вів	велá	<i>förde</i>
----------------------	------------	-------------	--------------

/w/ faller bort efter annan konsonant

<i>/mog/-/∅/-/l/</i>	міг	могла́	<i>kunde</i>
<i>/nes/-/∅/-/l/</i>	ніс	несла́	<i>bar</i>
<i>/pek/-/∅/-/l/</i>	пік	пекла́	<i>bakade, stekte</i>
<i>/vez/-/∅/-/l/</i>	віз	везла́	<i>transporterade</i>

/o/ => /i/ i slutet stavelse

<i>/moh/-/∅/-/l/</i>	міг	могла́	<i>kunde</i>
<i>/nes/-/∅/-/l/</i>	ніс	несла́	<i>bar</i>
<i>/pek/-/∅/-/l/</i>	пік	пекла́	<i>bakade, stekte</i>
<i>/ved/-/∅/-/l/</i>	вів	велá	<i>förde</i>

4.1. Verbens kategorier

/vez/-/Ø/-/l/ **віз** **везла́** *transporterade*

/a/ => /i/ i ett verb

/l'ah/-/Ø/-/l/ **ліг** **лягла́** *lade sig*

Flyktig vokal realiseras i ett par fall i maskulinum singular.

/ØjʃØ/-/ʎ/ **ішов ~ йшов** **ішла́ ~ йшла́** *gick*

L-participet används i formerna preteritum, pluskvamperfektum och konjunktiv.

Preteritum

Preteritum motsvaras av rent l-particip.

	m	f	n ⁸	
1 sg	я робі́в	я робі́ла		<i>gjorde, har gjort</i>
2 sg	ти робі́в	ти робі́ла		
3 sg	ві́н робі́в	во́на робі́ла	воно́ робі́ло	
	pl			
1 pl	ми робі́ли			
2 pl	ви робі́ли			
3 pl	во́ні робі́ли			

Pluskvamperfekt

Pluskvamperfekt bildas genom kombination av l-participet av huvud verbet med l-participet av hjälp verbet **бу́ти** *vara*.

	m	f	n	
1 sg	я робі́в був	я робі́ла була́		<i>hade gjort</i>
2 sg	ти робі́в був	ти робі́ла була́		
3 sg	ві́н робі́в був	во́на робі́ла була́	воно́ робі́ло бу́ло	
	pl			
1 pl	ми робі́ли бу́ли			
2 pl	ви робі́ли бу́ли			
3 pl	во́ні робі́ли бу́ли			

⁸ Mycket sällan förekommer även 1sg och 2sg neutrum vid syftning på substantiv i neutrum.

Konjunktiv

Konjunktiv bildas genom att konjunktivpartikeln **би** läggs till l-participet i maskulinum och **б** i övriga former. Med andra ord används **би** efter konsonant och **б** efter vokal.

	m	f	n	
1 sg	я робів би	я робила б		<i>skulle göra, gjorde</i>
2 sg	ти робів би	ти робила б		
3 sg	він робів би	вона робила б	воно робило б	
	pl			
1 pl	ми робили б			
2 pl	ви робили б			
3 pl	вони робили б			

Preteritum gerundium

Preteritum gerundium bildas av fullbordade verb. Ändelsen *-/šy/* läggs till l-participet maskulinum singular.

<i>/kup/-/y/-/l/-/ø/-/šy/</i>	купівши	<i>havande köpt, efter att ha köpt</i>
<i>/d/-/a/-/l/-/ø/-/šy/</i>	давши	<i>havande givit, efter att ha givit</i>
<i>/zø/-/rob/-/y/-/l/-/ø/-/šy/</i>	зробівши	<i>havande gjort, efter att ha gjort</i>

Samma vokal- och konsonantväxlingar inträffar som i l-participet maskulinum singular.

<i>/pɾy/-/nes/-/ø/-/l/-/ø/-/šy/</i>	принісши	<i>havande hämtat, efter att ha hämtat</i>
<i>/po/-/moh/-/ø/-/l/-/ø/-/šy/</i>	помігши	<i>havande hjälpt, efter att ha hjälpt</i>

Preteritum particip

Preteritum particip bildas framför allt av transitiva verb av båda aspekterna.

Preteritum particip bildas av de flesta verb genom att suffixet */n/* läggs till preteritumstammen. Därtill läggs adjektivets regelbundna ändelser.

<i>/pys/-/a/-/n/-/yj/</i>	писаний	<i>skriven</i>
<i>/derž/-/a/-/n/-/yj/</i>	держаний	<i>hållen</i>

Vid Y~ø-stammar och vid ø-stammar på obstruent samt vid vissa NU~N-stammar används suffixet *+/en/-* som läggs till presensstammen varvid konsonantväxling inträffar vid stam på labial konsonant. Följande konsonantväxlingar är aktuella.

Pret.stam	/p/	/b/	/f/	/v/	/m/	/k/
Pret.part.	/pl'/	/bl'/	/fl'/	/vl'/	/ml'/	/č/
	<i>/zø/-/rob/+en/-/yj/</i>	зроблений		<i>gjord</i>		
	<i>/pros/+en/-/yj/</i>	пробсений		<i>bedd</i>		
	<i>/pek/+en/-/yj/</i>	печений		<i>stekt, bakad</i>		
	<i>//-n/+en/-/yj/</i>					

Suffixet *-/t/-*, som fogas till preteritumstammen, används vid de flesta NU~N-stammar, vid alla ø~J-stammar och alla ø-stammar med rot på sonorant.

<i>/by/-/t/-/yj/</i>	битий	<i>slagen</i>
	взятий	<i>tagen</i>

тёртий *gnuggad*

Vissa NU-N-stammar samt vissa ??-stammar med rot på /o/ bildar preteritum particip med

кíнутий ~ кíнений *kastad*
кóлотий ~ кóлений *punkterad*

UVA/UJ-stammar med betoning på stamsuffixet, dvs. i infinitiv **-увáти**, får i preteritum particip vokalväxling /u/ > /o/. Betoningen faller i preteritum particip på detta /o/.

мáлювáти **мáльóваний** *målad*
 men oförändrat:
пока́зувати **пока́зуваний** *visad*

Vid intransitiva verb förekommer ett tredje suffix, **-л/-** ↗ **-вš/-**, för att bilda preteritum particip. Dessa former har således alltid aktiv betydelse. Detta suffix förekommer i synnerhet vid intransitiva I-IJ-stammar och många intransitiva NU~N-stammar. /nu/ faller bort på samma sätt som i l-participet.

/rozʃ/-/kvit/-/nu/-/l/-/yj/ **розкві́тий** *utslagen*
 /po/-/žovt/-/i/-/l/-/yj/ **пожовті́тий** *gulnad*
 ↗ **пожовті́вший**

Opersonligt particip

Av preteritum particip bildas opersonligt particip med den substantiviska neutrala ändelsen **-o/**.

óрано *man har plöjt*
зрóблено *man har gjort*

Verbalsubstantiv

Verbalsubstantiv bildas genom att ändelsen **+je/** läggs till stammen i preteritum particip. Denna ändelse orsakar palatalisering och förlängning av stammens utljudande /n/ eller /t/.

бі́тий /by/-/ʃ/-/t/- **біття́** *slående*
пі́саний /pys/-/a/-/n/- **пісáння** *skrivande*

Efter konsonant inträffar dock ingen konsonantförlängning.

тёртий /ter/-/ʃ/-/t/- **тертя́** *gnuggande*

Om betoningen faller på suffixet **+en/-** övergår /e/ till /i/.

плéчений /plet/+en/- **плеті́ння** *flätande*
пéчений /pek/+en/- **печі́ння** *bakande, stekande*

Verbalsubstantiv bildas dock även av många verb som saknar preteritum particip.

Presens

Presens av ofullbordade verb och futurum av fullbordade verb bildas på samma sätt. Som gemensam benämning används ofta presens då de fullbordade formerna kan förekomma i icke-aktuellt presens, dvs gnomiskt eller generellt presens kan bildas av båda aspekterna. Aktuellt presens bildas dock endast av ofullbordade verb.

		e-böjning	y-böjning	
1 sg	u	-u	+u	
2 sg	š	-eš	-yš	-iš
3 sg	∅ ~ t'	-e / -et'	-yt'	-it'
1 pl	mo	-emo	-ymo	-imo
2 pl	te	-ete	-yte	-ite
3 pl	ut' ~ at'	-ut'	+at'	

Ändelsen i 3 sg av e-böjningen är normalt *-e/*. *-et'* används endast då den reflexiva partikeln */s'a/* följer, t.ex. **мие** *tvättar* men **мие́ться** *tvättar sig*.

Y-böjningens ändelser med initialt */i/* används endast efter stam som slutar på */j/*, t.ex. **стои́ть** *står*.

Presensändelserna läggs till presensstammen. Före ändelserna *-u/ ~ +u/* och *-ut' / ~ +at' /* faller stammens slutvokal. I praktiken fördelar sig verben i presens på två böjningstyper beroende på om den utljudande vokalen i presensstammen är */y/* eller */e/*.

Vid ändelsebetoning betonas den sista vokalen i 1 och 2 pl, t.ex. **несемó**, **несетé** *bär*.

Inom y-böjningen förekommer följande konsonantväxlingar före ändelse på nasal vokal.

Pres.st.	/s/	/z/	/t/	/d/	/st/	/zd/	/n/	/l/	/r/	/p/	/b/	/f/	/v/	/m/
+u	/š/	/ž/	/č/	/dž/	/šč/	/ždž/	/n'/	/l'/	/r'/	/pl'/	/bl'/	/fl'/	/vl'/	/ml'/
+at'	/s'/	/z'/	/t'/	/d'/	/st'/	/zd'/	/n'/	/l'/	/r'/	/pl'/	/bl'/	/fl'/	/vl'/	/ml'/

1 p sg	3 p sg	3 p pl	
прóшý	прóсить	прóсятъ	<i>ber</i>
вожý	вóзить	вóзятъ	<i>kör, forslar</i>
плачý	плáтить	плáтятъ	<i>betalar</i>
ходжý	хóдить	хóдятъ	<i>ser</i>
гощý	гостíш	гостя́тъ	<i>ta emot gäst</i>
íжджу	íздить	íздятъ	<i>åker</i>
-ню	-нить	-нятъ	
-лю	-лить	-лятъ	
-рю	-рить	-рятъ	
сплю	спить	сплятъ	<i>sover</i>
роблю́	рóбить	рóблятъ	<i>gör</i>
-флю	-фить	-флятъ	
мóвлю	мóвить	мóвлятъ	<i>säger</i>
-млю	-мить	-млятъ	

Imperativ

Imperativ bildas på två olika sätt.

Ändelserna +/∅/ i 2 sg, +/mo/ i 1 pl, +/te/ i 2 pl läggs till presensstammen om

- 1 sg presens har betoning på stammen och presensstammen slutar på enkel konsonant eller om

- presensstammen slutar på /j/

мóвлю	/mov/-	мов	мóвмо	мóвте	<i>tala</i>
ді́ну	/din/-	ді́нь	ді́ньмо	ді́ньте	<i>lägg</i>
п'ю	/p∅j/-	пий	піймо	пійте	<i>drick</i>
смію́ся	/smij/-	смі́йся	смі́ймося	смі́йтеся	<i>skratta</i>

I alla andra fall används ändelserna -/y/ i 2 sg, -/imo/ ≥ -/im/ i 1 pl, -/it'/ i 2 pl. Betoningen är den samma som i 1 sg presens.

роблю́	/rob/-	робі́	робі́мо	робі́ть	<i>gör</i>
			≥ робі́м		
стúкну	/stukn/-	стúкни	стúкні́мо	стúкні́ть	<i>knacka</i>
			≥ стúкні́м		

Verb med det betonade prefixet /vy/- tar samma imperativändelser som motsvarande enkla verb.

ві́мовлю	/vy/-/mov/-	ві́мов	ві́мовмо	ві́мовте	<i>uttala</i>
ві́роблю	/vy/-/rob/-	ві́роби	ві́робі́мо	ві́робі́ть	<i>tillverka</i>
			≥ ві́робі́м		

I den första typen av imperativer, dvs. med ändelserna +/∅/, +/mo/, +/te/ inträffar vokalväxlingen /o/ > /i/ före /j/ i samtliga imperativformer.

стою́	/stoj/-	сті́й	сті́ймо	сті́йте	<i>stå, stanna</i>
крю́ю	/kroj/-	крі́й	крі́ймо	крі́йте	<i>skär</i>

Koncessiv imperativ

Koncessiv imperativ bildas genom att presens resp. fullbordat futurum föregås av partikeln **хай** *må, låt* som i sig egentligen är 2 p sg imperativ. Formen kan således tolkas som en uppmaning till en faktisk eller imaginär åhörare att tillåta den talande eller en tredje person att utföra en handling eller tillse att denne utför en handling.

1 sg	хай (з)роблю́	1 pl	хай (з)робі́мо
3 sg	хай (з)робі́ть	3 pl	хай (з)робі́лять

Presens gerundium och presens particip

Presens gerundium och presens particip bildas endast av ofullbordade verb. För att bilda presens gerundium ersätts -/t'/ i 3 pl presens med -/čy/.

Presens 3 p pl	Pres. ger.	
несу́ть	несу́чи	<i>bärande</i>
сидя́ть	сидя́чи	<i>sittande</i>

Presens particip bildas på motsvarande sätt genom att -/t'/ i 3 pl presens ersätts med -/čyj/. Participet böjs regelbundet enligt adjektivböjningen. Presens particip är dock ingen produktiv kategori utan endast ett antal lexikaliserade bildningar finns i bruk, t.ex. **існую́чий** *existerande*.

Futurum

Det enda verb som har helt åtskilda presens- och futurumformer är **бути** *vara*.

Presens: **є**

Futurum: **буду, будеш, буде, будемо, будете, будуть**

Alla andra ofullbordade verb bildar futurum antingen analytiskt med hjälp av futurumformerna av hjälpverbet **буć** *vara* följt av infinitiven eller syntetiskt med ändelserna **-му, -меш, -ме, -memo, -мете, -муть** som fogas till infinitiven.

	Analytiskt	Syntetiskt	
1 sg	буду робіти	робітиму	<i>skall göra</i>
2 sg	будеш робіти	робітимеш	
3 sg	буде робіти	робітима	
1 pl	будемо робіти	робітимемо	
2 pl	будете робіти	робітимете	
3 pl	будуть робіти	робітмуть	

Futurum av fullbordade verb sammanfaller helt med presens.

341. Produktiva paradigm

A~AJE-stammar

infinitiv	чекáти > <i>vánta</i>	pres	1 sg	чекáю
			2 sg	чекáеш
l-part	чекáв		3 sg	чекáс
	чекáла		1 pl	чекáсмо
	чекáло		2 pl	чекáете
	чекáли		3 pl	чекáють
pret ger	-чекáвши	imp	2 sg	чекáй
			1 pl	чекáймо
pret part	чекáний		2 pl	чекáйте
verb subst	чекáння	pres ger		чекáючи

Y-stammar

infinitiv	ку́рити > <i>rōka</i>	pres	1 sg	ку́рю
			2 sg	ку́риш
l-part	ку́рив		3 sg	ку́рить
	ку́рила		1 pl	ку́римо
	ку́рило		2 pl	ку́рите
	ку́рили		3 pl	ку́рятъ
pret ger	-ку́ривши	imp	2 sg	ку́ри
			1 pl	ку́римо
pret part	ку́рений		2 pl	ку́рите
verb subst	ку́рення	pres ger		ку́рячи

Övriga aktuella växlingar är följande:

борони́ти					
вози́ти	во́жений	вожу́	во́зить	во́зять	<i>kōra</i>
плати́ти	пла́чений	плачу́	пла́тить	пла́тять	<i>betala</i>
ходи́ти	-хо́джений	ходжу́	хо́дить	хо́дять	<i>gå</i>
пусти́ти	пу́щений	пущу́	пу́стить	пу́стять	<i>släppa</i>
їзди́ти	-ї́жджений	їжджу́	їзди́ть	їзди́ть	<i>åka</i>
роби́ти	ро́блений	роблю́	ро́бить	ро́блять	<i>göra</i>
купи́ти	ку́плений	куплю́	ку́пить	ку́плять	<i>köpa</i>
мо́вити	мо́влений	мо́влю	мо́вить	мо́влять	<i>tala, säga</i>
корми́ти	ко́рмлений	кормлю́	ко́рмить	ко́рмлять	<i>mata</i>

Vid stam på /j/ ersätts preteritum- och presenstammens suffix /y/ med /i/. Eftersom imperativens ändelse efter /j/ är /Ø/ övergår ett eventuellt /o/ i roten till /i/ i imperativ.

infinitiv	крóйти > <i>skära</i>	pres	1 sg	крóю
			2 sg	крóиш
l-part	m sg крóїв		3 sg	крóить
	f sg крóїла		1 pl	крóїмо
	n sg крóїло		2 pl	крóїте
	pl крóїли		3 pl	крóять
pret ger	-крóївши	imp	2 sg	крій
			1 pl	кріймо
pret part	m sg крóсний		2 pl	крійте
verb subst	крóсння	pres ger		крóячи

UVA~UJE-stammar

infinitiv	купува́ти > <i>köpa</i>	pres	1 sg	купу́ю
			2 sg	купу́еш
l-part	m sg купува́в		3 sg	купу́є
	f sg купува́ла		1 pl	купу́ємо
	n sg купува́ло		2 pl	купу́єте
	pl купува́ли		3 pl	купу́ють
pret ger	-купува́вши	imp	2 sg	купу́й
			1 pl	купу́ймо
pret part	m sg купува́ний		2 pl	купу́йте
verb subst	купува́ння	pres ger		купу́ючи

Det regelbundna verbet **кува́ти, кувáв, куємо́, куй** *smida* har vid sidan av dessa former den mindre vanliga regionalt förekommande preteritumstammen /ku/- i enlighet med Ø~JE-böjningen, dvs. ≥ **ку́ти, кув**. Allmänt används dock preteritum particip av denna stam: **ку́тий**.

NU~NE-stammar

infinitiv	мину́ти < <i>passera</i>	pres	1 sg	мину́
			2 sg	минéш
l-part	m sg мину́в		3 sg	минé
	f sg мину́ла		1 pl	минемó
	n sg мину́ло		2 pl	минетé
	pl мину́ли		3 pl	мину́ть
pret ger	мину́вши	imp	2 sg	мині́
			1 pl	мині́мо
pret part	m sg		2 pl	мині́ть
verb subst		pres ger		мину́чи

4.1. Verbens kategorier

Det bör alltså observeras att vid de flesta processuella verb där /nɛ/ föregås av konsonant faller detta /nɛ/ bort i l-participet och därmed också i preteritum gerundium⁹, t ex

звíкнути	звик	звикла	звикши	<i>vänja sig</i>
------------------	-------------	---------------	---------------	------------------

Fullständigt bortfall av /nu/- i preteritumsystemet har ett antal verb.

дíти		дíне	<i>lägga</i>
зустрі́ти		зустрі́не	<i>träffa</i>
одягнíти		одягне	<i>klä på</i>
ста́ти	став	стане	<i>blåsa</i>
	стала	станемо	

Ett verb har dessutom inskott av /s/- i infinitiv.

кля́сти	кляв	кляне́	<i>svära</i>
	кляла́	клянемо	

⁹ Stor vacklan kan dock iakttagas, så att mindre korrekta former ofta förekommer i mindre vårdat språkbruk, t.ex. ⚡ **wyschną́** i st f ⇒ **wysęchl** *torkade*, ⚡ **kopła** i st f ⇒ **kopnęła** *sparkade*.

342. Improduktiva paradigm

I~Y-stammar

infinitiv	сидіти > <i>sitta</i>	pres	1 sg	сиджу́
			2 sg	сиди́ш
l-part	сиді́в		3 sg	сиди́ть
	сиді́ла		1 pl	сидимó
	сиді́ло		2 pl	сидитé
	сиді́ли		3 pl	сидя́ть
pret ger	-сиді́вши	imp	2 sg	сиди́
			1 pl	сиді́мо
pret part			2 pl	сиді́ть
verb subst		pres ger		сидя́чи

Som A~I-stammar böjs bl a också

леті́ти
шумн́ти

шумлю́
шуми́ть
шумля́ть

flyga

A~Y-stammar

infinitiv	крича́ти > <i>skrika</i>	pres	1 sg	кричу́
			2 sg	кричи́ш
l-part	крича́в		3 sg	кричи́ть
	крича́ла		1 pl	кричимó
	крича́ло		2 pl	кричитé
	крича́ли		3 pl	крича́ть
pret ger	-крича́вши	imp	2 sg	кричи́
			1 pl	кричи́мо
pret part	крича́ний		2 pl	кричи́ть
verb subst	крича́ння	pres ger		крича́чи

Som A~Y-stammar böjs också bl.a.

бо́ятися	бо́явся бо́ялася	бою́ся бо́їться бо́їмося бо́яться	б́ійся	<i>vara rädd</i>
лежа́ти	лежа́в лежа́ла	лежи́ть лежимó	лежи́	<i>ligga</i>
сто́яти	сто́їть	стоя́ть	ст́ій	<i>stå</i>

Dessutom ett verb med konsonantväxling /p/ ~ /p'/'

спа́ти	спав спала	сплю спить сплять	спи	<i>sova</i>
---------------	-----------------------------	--	------------	-------------

A~E-stammar

Vid de allra flesta av dessa stammar inträffar konsonantväxling i presensstammen.

infinitiv	писа́ти > <i>skrika</i>	pres	1 sg	пишу́
			2 sg	пи́шеш
l-part	писа́в		3 sg	пи́ше
	писа́ла		1 pl	пи́шемо
	писа́ло		2 pl	пи́шете
	писа́ли		3 pl	пи́шуть
pret ger	-писа́вши	imp	2 sg	пиши́
			1 pl	пиши́мо
pret part	писа́ний		2 pl	пиши́ть
verb subst	писа́ння	pres ger		пи́шучи

Ljudväxlingar vid A~E-stammar

De växlingar som är aktuella är följande:

Pret.st.	/p/	/b/	/m/	/r/	/s/	/z/	/t/	/st/	/zd/	/sl/	/k/	/g/	/sk/
Pres.st	/pʰ/	/bʰ/	/mʰ/	/ʒ/	/š/	/ž/	/č/ ≥ /c/	/šč/	/ždž/	/šlʰ/	/č/	/ž/	/šč/

Vid växlingarna /v/ > /vj/ och /r/ > /ž/ bibehålls dock /v/ och /r/ före ändelse med nasal vokal.

Som A~E-stammar böjs bl a också

ві́яти	ві́яв	ві́с	ві́й	<i>blåsa</i>
	ві́яла	ві́ємо		
жда́ти	жда́в	жде́	жди́	<i>vänta</i>
	ждала́	жде́мо		
пла́кати	пла́кав	пла́че	плач	<i>gråta</i>
		пла́чемо		
сі́яти	сі́яв	сі́є	сі́й	<i>så</i>
	сі́яла	сі́ємо		
сла́ти		сле́		
смі́ятися	смі́вся	смі́ється	смі́йся	<i>skratta</i>
	смі́лася	смі́ємося		
бра́ти	брав	бра́ний	бере́	<i>ta</i>
	брала́	бра́ння	бере́мо	беру́чі
пра́ти	прав	пра́ний	перé	<i>tvätta</i>
	прала́	пра́ння	перéмо	пері́
гна́ти	гна́в	гна́ний	женé	<i>jaga</i>
	гна́ла		женéмо	

A~EJE-stammar

infinitiv	молодіти > <i>föryngras</i>	pres	1 sg	молодію
			2 sg	молодієш
l-part	молодів		3 sg	молодіє
m sg	молоділа		1 pl	молодіємо
f sg	молоділа		2 pl	молодієте
n sg	молоділо		3 pl	молодіють
pl	молоділи			
pret ger	-молодівши	imp	2 sg	молодій
			1 pl	молодіймо
pret part			2 pl	молодійте
m sg				
verb subst		pres ger		молодіючи

∅~JE-stammar

infinitiv	мíти > <i>tvätta</i>	pres	1 sg	мíю
			2 sg	мíєш
l-part	m sg мив		3 sg	мíє
	f sg мíла		1 pl	мíємо
	n sg мíло		2 pl	мíєте
	pl мíли		3 pl	мíють
pret ger	-мíвши	imp	2 sg	мий
			1 pl	миймо
pret part	m sg мíтий		2 pl	мийте
verb subst	мíття	pres ger		мíючи

Som ∅~JE-stammar böjs bl a också

взúти	взув ~ узúв	узúє	узúй ~ взуй	<i>ta på sko</i>
~ узúти		~ взúє		
вíти	вив	вíє	вий	<i>yla, tjuta</i>
	вíла	вíємо		
гнíти	гнив	-гíтий	гниє	<i>ruttna</i>
	гнилá	гниття	гниємо	
дúти ¹⁰	дув	-дутий	дúє	<i>blåsa</i>
	дúлá		дúємо	
крíти	крив	крíтий	крíє	<i>täcka</i>
	крíла		крíємо	
чúти	чув	-чúтий	чúє	<i>höra</i>
шíти	шив	шíтий	шíє	<i>sy</i>
	шíла		шíємо	

Ett antal verb med labial konsonant i roten har till skillnad från verben ovan en tom stavelsekärna i roten varför ett bortfall av /y/ kan iakttas i presensformerna.

/b∅/-/∅/-/ty/ => /byty/, /b∅/-/je/ => /bje/

бíти	бив	бíтий	б'є	бий	<i>slå</i>
			б'ємо		
вíти	вив	вíтий	в'є	вий	<i>fläta</i>
	вилá		в'ємо		
пíти	пив	-пíтий	п'є	пий	<i>dricka</i>
	пилá		п'ємо		

Ett verb uppvisar /l/-/j/ => /l':/

лíти	лив	лíтий	ллє	лий	<i>hälla</i>
	лилá		ллємо		

Verb med rot på /a/ har aldrig vokalväxling i preteritumstammen då stamsuffixet /∅/ tjänar som en buffert mot eventuell följande central konsonant. I presensstammen framkallar dock stamsuffixet /je/ genomgående en övergång från /a/ till /e/.

¹⁰ **Дúти** *blåsa* kan även böjas enligt ∅-böjningen, dvs. **дме, дмємо, дми.**

Ø~E-stammar

I denna böjningstyp inträffar en rad ganska komplicerade konsonant- och vokalväxlingar. Tre olika böjningstyper kan urskiljas:

- rot på obstruent
- rot på /r/
- rot på nasal

Rot på obstruent

infinitiv	нести́ > <i>bära</i>	pres	1 sg	несу́
			2 sg	несёш
l-part	ніс		3 sg	несе́
m sg			1 pl	несемó
f sg	несла́		2 pl	несете́
n sg	несло́		3 pl	несу́ть
pl	несли́			
pret ger	-ніши	imp	2 sg	несі́
			1 pl	несімо
pret part	несений		2 pl	несіть
verb subst	несення	pres ger		несу́чи

- konsonantväxling i presensstammen och före +/en/

Pret.stam /k/ /g/

Pres.stam, +/en/ /č/ /ž/

- /d/ ~ /t/ > /s/ före +/ty/

- /o/ ~ /e/ > /i/ i slutet stavelse i l-part maskulinum singular och pret. ger.

På samma sätt böjs:

везті́	віз везла́	везений	везу́ везе́ веземó	везі́	<i>köra,</i> <i>transportera</i>
везті́	вів вела́	ведений	веду́ веде́ ведемó	веді́	<i>föra</i>
гребті́	гріб гребла́	грэбений	гребу́ гребé гребемó	гребі́	<i>ro; kratta</i>
дэрти	дір дэрла	дэрений	деру́ дерé деремó	дері́	<i>riva, slita</i>
кла́сти	клав клала	кля́дений	кладу́ кладé кладемó	кладі́	<i>lägga</i>
кра́сти	крав кра́ла	кра́дений	кра́де кра́демо	крадь	<i>stjåla</i>
лягті́	ліг лягла́		ля́жу ля́же ля́жемо	ляж	<i>lägga sig</i>
могті́	міг	-мóжений	мóжу	-мож	<i>kunna l</i>

	могла́		мо́же мо́жемо		
пекти́	пік пекла́	пéчений	печу́ печé печемо́	печи́	<i>baka, steka</i>
плести́	плів плела́	плéтений	плету́ плетé плетемо́	плети́	<i>fläta</i>
плисти́ ~ пливти́	плив плила́ ~ пливля́		пливу́ пливé пливемо́	пливи́	<i>simma, flyta, rinna</i>
рости́	ріс росла́	рóстений	росту́ ростé ростемо́	рости́	<i>växa</i>
сопти́	сіп сопла́	-со́пений	сопу́ сопé сопемо́	сопи́	<i>sucka</i>
стри́гти	стриг стригла́	стри́жений	стрижу́ стриже́ стрижемó	стрижи́	<i>klippa</i>
те́рти	тір те́рла		тру́ тре́ тремо́	три́	<i>gnida</i>
жи́ти	жив жила́		живé живемо́	живи́	<i>leva</i>

Rot på nasal

Inom denna grupp uppvisar preteritumstammen en nasal vokal medan presensstammen uppvisar en nasal konsonant i roten. Detta beror på att dessa rötter innehåller en tom stavelsekärna följt av en nasal konsonant.

infinitiv	жа́ти > <i>skörda</i>	pres	1 sg	жну́
			2 sg	жнеш
l-part m sg	жав		3 sg	жне́
f sg	жала́		1 pl	жнемо́
n sg	жало́		2 pl	жнете́
v pl	жали́		3 pl	жнуть
pret ger	-жа́вши	imp	2 sg	жни́
			1 pl	жни́мо
pret part m sg	жа́тий		2 pl	жни́ть
verb subst	жаття́	pres ger		жну́чи

På samma sätt böjs:

ду́ти ¹¹	дув	-дутий	дме́	дми́	<i>blåsa</i>
	ду́ля		дмемо́		
жа́ти	жав	-жа́тий	жме́	жми́	
	жала́		жмемо́		

En rad verb har fullbordad infinitiv på **-йня́ти** eller **-ня́ти** och ofullbordad infinitiv på **-йма́ти** eller **-**

¹¹ Ду́ти *blåsa* kan även böjas enligt \emptyset -JE-böjningen, dvs. ду́є, ду́ємо, ду́й.

німати

-йняти
~ **-няти**

-йму́ **-ймі́**
~ **-німу́** ~ **-німі́**
-йме́
~ **-німе́**
-йме́мо
~ **-німе́мо**

t.ex. **обійняти** ~ **обняти** < **обіймати** ~ **обнімати** *omfatna*, **прийняти** < *ta emot*, **зайняти** <

Verbet **взяти** < *ta* har två tomma stavelsekärnor i roten /vʰzʰm/ varför en flyktig vokal dyker upp i presensstammen. Dessutom uppvisar imperativen en oregelbunden synkopering.

infinitiv	взя́ти ~ узя́ти < <i>ta</i>	fut	1 sg	візьму́
l-part	взяв ~ узяв взяла́ ~ узяла́		3 sg	візьме́
pret part m sg	взя́тий ~ узя́тий взя́ття ~ узя́ття	imp	2 sg	візьмі́

Betoning

Verben har antingen fast betoning eller tillbakadragen betoning.

Verb med fast betoning kan ha betoning på stammen eller på ändelsen.

I-böjningens presensändelser betonas på första stavelsen, dvs.

E-böjningens presensändelser betonas på sista stavelsen, dvs. **ідемó, ідетé**.

Vid tillbakadragen betoning betonas infinitiv, I-particip, pret. part., 1 p sg presens samt imperativformerna på ändelsen och övriga personer i presens samt presens gerundium betonas på stammen, t.ex. **ході́ти, ході́в, ходжу́** men **хóдиш, хóдять, хóдимо, хóдите, хóдятъ, хóдячи**.

Tillbakadragen betoning har bl.a. följande verb.

I-böjning

буді́ти	буджу́	бу́диш	<i>väcka</i>
голі́ти	голю́	го́лиш	<i>raka</i>
диві́тися	дивлю́ся	ді́вишся	<i>titta</i>
зві́льни́ти	зві́льню́	звнльни́ш	
коти́ти	кочу́	ко́тиш	
платі́ти	плачу́	пла́тиш	<i>betala</i>
просі́ти	прошу́ / про́шу	прóсиш	<i>be</i>
сві́тіти	свічу́	свнтіш	<i>elda (ljus)</i>
ході́ти	ходжу́	хóдиш	<i>gl</i>
терпнті	терплю́	тёрпнш	<i>lida</i>

Som vanlig verbform betonar man regelbundet **прошу́ jag ber**, men som interjektionellt hövlighetsord betonar man **про́шу var så god, var så snäll**.

E-böjning

казáти	кажу́	ка́жеш	<i>säga</i>
кресáти	крешу́	крéшеш	<i>göra upp eld</i>

343. Oregelbundna verb

Vid de verb som endast är oregelbundna så till vida att de uppvisar ett avvikande förhållande mellan preteritum- och presensstammen har endast temaformerna upptagits då övriga former bildas på regelbundet sätt med dessa som utgångspunkt.

infinitiv	бігти > <i>springa</i>	pres	1 sg	біжý
			2 sg	біжійш
l-part	m sg		3 sg	біжійть
	f sg		1 pl	біжимó
	n sg		2 pl	біжитé
	pl		3 pl	біжáть
pret ger	-бігши	imp	2 sg	біжі
			1 pl	біжімо
			2 pl	біжіть
		pres ger		біжáчи

infinitiv	борóти > <i>kämpa, strida</i>	pres	1 sg	борюó
			2 sg	бóреш
l-part	m sg		3 sg	бóре
	f sg		1 pl	бóремо
	n sg		2 pl	бóрете
	pl		3 pl	бóруть
pret ger		imp	2 sg	
			1 pl	
pret part	m sg		2 pl	
verb subst		pres ger		бóручи

På samma sätt böjs verbet **колóти** *hugga, sticka*.

infinitiv	бу́ти > <i>vara</i>	pres	1 sg	є
			2 sg	є ↗ ↘ єси́
l-part	m sg		3 sg	є ≥ єсть
	f sg		1 pl	є
	n sg		2 pl	є ↗ ↘ єстé
	pl		3 pl	є ≥ єсть ≥ суть
pret ger	-бувши	imp	2 sg	будь
			1 pl	будьмо
pret part	m sg		2 pl	будьте
verb subst	буття	pres ger		
		fut	1 sg	бу́ду
			2 sg	бу́деш
			3 sg	бу́де
			1 pl	бу́демо
			2 pl	бу́дете
			3 pl	бу́дуть

infinitiv	да́ти < <i>ge</i>	pres	1 sg	дам
			2 sg	дасі́
l-part	m sg		3 sg	дасть
	f sg		1 pl	дамó
	n sg		2 pl	дастé
	pl		3 pl	дадúть
pret ger	-давши	imp	2 sg	дай
			1 pl	да́ймо
pret part	m sg		2 pl	да́йте
verb subst		pres ger		

På samma sätt böjs prefigerade verb på **-дати**, bl a

infinitiv	дава́ти > <i>ge</i>	pres	1 sg	даю́
			2 sg	даéш
l-part	m sg		3 sg	даé
	f sg		1 pl	даéмо
	n sg		2 pl	даéтé
	pl		3 pl	даю́ть
pret ger		imp	2 sg	дава́й
			1 pl	дава́ймо
pret part	m sg		2 pl	дава́йте
verb subst	давання	pres ger		даю́чи

På samma sätt böjs prefigerade verb på **-давати**, **-ставати** och **-знавати**, bl a

infinitiv	допові́сті < <i>berätta</i> <i>färdigt</i>	pres	1 sg	допові́м
			2 sg	допові́сі
l-part	m sg		3 sg	допові́сть
	f sg		1 pl	допові́мо
	n sg		2 pl	допові́стé
	pl		3 pl	допові́дять
pret ger	допові́вши	imp	2 sg	
			1 pl	
pret part	m sg		2 pl	
verb subst				

4.1. Verbens kategorier

infinitiv	і́ти ~ йти > <i>gå</i>	pres	1 sg	і́ду ~ йду́
			2 sg	і́деш ~ йдеш
l-part	і́шов ~ йшов		3 sg	і́де ~ йде́
m sg			1 pl	і́демó ~ йдемó
f sg	і́шла ~ йшла		2 pl	і́детé ~ йдетé
n sg	і́шло ~ йшло		3 pl	і́діть ~ йдутъ
pl	і́шли ~ йшли			
pret ger		imp	2 sg	і́ди ~ йди
			1 pl	і́дімо ~ йдімо
pret part	m sg		2 pl	і́діть ~ йдіть
verb subst		pres ger		і́дучи ~ йдучи

Vid prefigering används genomgående formerna med /j/, t.ex. Dessa sammansättningar har rörlig betoning i presens.

> прийті́	прийшов	прийду́	прийди́	<i>komma fram</i>
	прийшла́	прийде́		
> дійті́	дійшов	дійду́	дійди́	<i>komma fram</i>
	дійшла́	дійде́		

Vid ett verb sammansmälter prefixets /o/ med rotens initiala /i/. Detta verb har dock ändelsebetoning i presens.

> піті́	пішов	піде́	піди́	<i>gå</i>
	пішла́	підемó		

infinitiv	і́хати > <i>åka</i>	pres	1 sg	і́ду
			2 sg	і́деш
l-part	і́хав		3 sg	і́де
m sg			1 pl	і́демо
f sg	і́хала		2 pl	і́дете
n sg	і́хало		3 pl	і́дутъ
pl	і́хали			
pret ger	і́хавши	imp	2 sg	і́дь
			1 pl	і́дьмо
pret part	m sg		2 pl	і́дьте
verb subst		pres ger		і́дячи

infinitiv	і́сти > <i>äta</i>	pres	1 sg	і́м
			2 sg	і́си́
l-part	і́в		3 sg	і́сть
m sg			1 pl	і́мо́
f sg	і́ла		2 pl	і́стé
n sg	і́ло		3 pl	і́дятъ
pl	і́ли			
pret ger	і́вши	imp	2 sg	і́ж
			1 pl	і́жмо
pret part	m sg		2 pl	і́жте
verb subst		pres ger		і́дячи

På samma sätt böjs många prefigerade, bl a
з'і́сти < *äta upp*

infinitiv	МОЛЌТИ > <i>mala</i>	pres	1 sg	мелю́
			2 sg	мелеш
l-part			3 sg	меле
m sg	МОЛЌВ		1 pl	мелемо
f sg	МОЛЌЛА		2 pl	мелете
n sg	МОЛЌЛО		3 pl	мелу́ть
pl	МОЛЌЛИ			
pret ger	-МОЛЌВШИ	imp	2 sg	мели́
			1 pl	мели́мо
pret part			2 pl	мели́ть
m sg				
verb subst		pres ger		мелу́чи

infinitiv	сі́ТИ < <i>sätta sig</i>	pres	1 sg	ся́ду
			2 sg	ся́деш
l-part			3 sg	ся́де
m sg	сі́В		1 pl	ся́демо
f sg	сі́ЛА		2 pl	ся́дете
n sg	сі́ЛО		3 pl	ся́дутъ
pl	сі́ЛІ			
pret ger	сі́ВШИ	imp	2 sg	ся́дь
			1 pl	ся́дьмо
			2 pl	ся́дьте

infinitiv	ХО́ТИТИ > <i>ge</i>	pres	1 sg	хóчу
			2 sg	хóчеш
l-part			3 sg	хóче
m sg	ХО́ТІВ		1 pl	хóчемо
f sg	ХО́ТІЛА		2 pl	хóчете
n sg	ХО́ТІЛО		3 pl	хóчуть
pl	ХО́ТІЛИ			
pret ger		imp	2 sg	
			1 pl	
pret part			2 pl	
m sg				
verb subst		pres ger		хóчучи